

„Mi, akik hétvégén és ünnepnapokon is szolgálatot teljesítünk, nem állunk Isten törvényei felett. Testi és lelki pihenésre, erőgyűjtésre, töltkezésre nekünk is szükségünk van.”
Kényszerpihenő ► 3. oldal

„Aztán az is előfordult, hogy elmentem egy házhoz valami egészen mást intézni, és már rohantak oda a szomszédok, hogy »jaj, ki halt meg, hogy itt a Rózsa Imre?!«.”
Negyedszázad a temetkezés szolgálatában ► 6. oldal

„Az összefogás nem előzmény nélküli. A tanárok tavaly észrevették, hogy egy tanuló kenyeret csempész ki a konyhából a kabátja zsebében. Kiderült, hogy sok diák érkezik üres hassal az iskolába, mivel szüleiknek nem telik a napi betevőre.”
Jókedvű adakozók a Szethlo-iskola bálján ► 14. oldal

Vitorlát bontó felnőttképzés ► 3. oldal
Interjú a Sarepta igazgató lelkészével ► 5. oldal
Newton tételei... ► 6. oldal
Filmterápia a házasság hetében ► 7. oldal
Már MEGINT... ► 8–9. oldal
Krisztus diákjai ► 10. oldal

SEMPER REFORMANDA

„...van olyan gyónás is, amikor is valakit magunkkal viszünk egy félreeső helyre, és elmondjuk neki azt, ami a szívünket nyomja, hogy halljunk tőle néhány vigasztaló szót. S épp ezt a gyónást rendelte el a pápa. Hogy erre bárkit is erőnek erejével kényszerítsék, elvettem, midőn a gyónásról írtam; s kizárólag azért, mert a pápa ezt rendeletbe adta, és éppen ebben telik kedve, gyónni nem akarok. Mert azt éppem hogy akarom, hogy hagyja meg a gyónást nekem, ne csináljon kényszert, sem pedig parancsolatot abból, amit nem ő szerzett, de ennek dacára sem akarom, hogy elvegyék tőlem a titkos gyónást, azt a világ összes kincséért sem adnám. Hisz tudom, mennyi vigaszt nyújtott, és mennyi erőt adott nekem: senki más nem tudja, hogy mi mindenre képes, csak az, aki az ördöggel gyarkorta és sok harcot vívott már.”

► Luther Márton: Nyolc böjti prédikáció (Szezik Zsófia fordítása)

FELVÉTELE LAJOS KAPOSZTA ÉNEKELŐTŐL

Dunántúli püspökök szolgáltak a házasság hete nyitó istentiszteletén

Jóllehet jelen lapszámunk megjelenésének vasárnapján már véget is ér a házasság hete, örömmel dokumentáljuk, hogy a rendezvénysorozat országos nyitó istentiszteletére idén Győrben, a Kossuth utcai református templomban került sor február 10-én, vasárnap délelőtt a Dunántúli Református Egyházkerület püspökének igehirdetési szolgálatával. Steinbach József 2Tim 1,7 alapján arról beszélt, hogy a házassághoz az Istentől kapott erőre, józanságra és szeretetre van szükség. „Isten összetartó ereje az, ami két embert, akiket kiválasztott egymás számára, egymás felé vezet, és az életüket egy adott ponttól egybetartja” – fogalmazott.

Balról jobbra: dr. Pápai Lajos, Szemerei János és Steinbach József

A házasság hete idején: Várnagy Andrea és Farkas Zsolt

Az alkalmon a házasság hete idején arcai – Farkas Zsolt és Várnagy Andrea zongoraművészek – arról tettek biznyságot, hogy egymás iránti hűségük záloga az Úrhoz való hűség. A liturgiában részt vett Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke és dr. Pápai Lajos győri megyei püspök is.

A kezdeményezés, amely Valentin-nap környékén minden évben egy hétig a házasság fontosságára irányítja az emberek figyelmét, Angliából indult el. A programot Magyarországon 2008-ban honosította meg a Magyar Evangélikus Szövetség (Aliansz) és a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa. (Írásaink a 7. oldalon.)

■ ADÁMI MÁRIA felvételei

Kötelező hitoktatás?

■ D. SZEBIK IMRE

Napjainkban valamennyi történelmi egyházat izgalomban tartja az ez év szeptember 1-jével bevezetendő világi etika és keresztény hittan tantárgy. Még a Magyar Rádió egyik – nem evangélikus – istentisztelet-közvetítésének alkalmával is elhangzott, hogy az új tanévtől kötelező hitoktatás lesz valamennyi oktatási intézményben. Érdekes tehát pontosítani és ismételt hangsúlyozni, hogy nem a hitoktatás lesz a kötelező, hanem a világi etika és a hittan közül kell valamelyiket választani az első, az ötödik és a kilencedik osztályba járó tanulók esetében.

Nyilvánvaló, hogy az általános lelkiismereti és vallásszabadság elve érvényesítésének biztosítása mellett kötelező hitoktatásról nem lehet beszélni. De a lehetőségét Európában – így hazánkban is – fel szabad kínálni, annál is inkább, mivel kontinensünk kultúráját a keresztény világnézet, illetve a zsidó-keresztény kultúra a múltban és a jelenben is nagymértékben meghatározta-meghatározza.

Az egyházi iskolák eddigi oktatási rendjét ez az új állami törvény természetesen nem érinti, mint ahogyan az állami iskolában tanuló, de más évfolyamra járó többi növendék tanulmányi kötelezettségeit sem.

Az új törvény körül heves viták sokasága bontakozott ki. Maguk az egyházak is megijedtek a hirtelen rájuk zúduló feladatoktól. Miután alig lehet felmérni, hogy hány tanuló választja a hittant, s mennyi a világi etika tantárgyat, nehéz előre szervezni a hitoktató személyzetet. Jó, hogy csak fokozatosan vezették be a kétféle tantárgy oktatását. Nem lesz egyszerű feladat a terembiztosítás sem az iskolák vezetői számára.

Még hevesebb hangú cikkeket lehetett olvasni arról, egyáltalán miért szükséges vagy nem szükséges a világi etika oktatásának bevezetése. A tanulók egyébként is túlterheltek, másfelől nem kívánatos a szabadságuk csorbítása. Majd eldöntik, milyen erkölcsi törvények s ítéletek mentén akarják személyes és családi életüket meghatározni. A társadalomba való beleilleszkedésüket pedig az állami törvények biztosítják – ilyen érvekkel találkozhattunk.

Mindenekelőtt ismertté kell tennünk, hogy Európában hazánk egyike azoknak az országoknak, ahol végre – majdhogynem utolsóként – bevezetik az általános etika oktatását, illetve választhatóan a hitoktatást. Korunkban, amikor a családok rendkívül zaklatottan, hajszoltan élnek mindennapjaikat, alig marad idő az otthonokban erkölcsi kérdések megbeszélésére. Ebben a válasok magas száma külön nehézséget jelent. Sok szülő nem is vállalja ezt a feladatot, esetleg a képzettség hiánya miatt, máskor a kényelem okán.

Azt szabad remélnünk, hogy a világi etika oktatása is előremozdítja a felnőtté válás folyamatát, és érleli a tanulóban az általános erkölcsi törvények betartásának szükségességét. S talán még arra is módot talál, hogy megismertesse a diákokat azzal, hogy a művészet területén milyen alkotások hirdetik az emberi-

„Úgy vélem, hogy mind az általános világi etikaoktatás, mind a keresztény hitoktatás távlatos ígéretet hordoz. Elősegítheti az általános morál szintjének növekedését, az emberségesebb magatartás gyakoriságát, és bevezeti a jövő nemzedékét a hitoktatás révén a keresztény gondolkodás és etika világába.

es gondolkodás és az értelmes életvezetés szépségét és érvényességét.

Érdekes emlékeztetnünk arra, hogy 1990 óta hazánkban a köztörvényes bűnesetek száma megsokszorozódott. Összefüggésben van ez a jelenség azzal, hogy a korábbi állami kontrollal szemben kiterjedt az általános szabadság; de aligha hallgathatjuk el azt, hogy az általános etikai elvek ismerete és oktatása háttérbe szorult. A megnövekedett általános ismeretanyag átadásának kötelezettsége pedig sok esetben kiszorította a nevelést is.

Úgy vélem, hogy mind az általános világi etikaoktatás, mind a keresztény hitoktatás távlatos ígéretet hordoz. Elősegítheti az általános morál szintjének növekedését, az emberségesebb magatartás gyakoriságát, és bevezeti a jövő nemzedékét a hitoktatás révén a keresztény gondolkodás és etika világába.

A keresztény, evangélikus szülőtől természetesen azt kérjük, hogy a hit- és erkölcs tan tantárgyat válasszák az iskolában!

Legyünk jó reménységgel a kezdeti feszült helyzet ellenére a keresztény hit és erkölcs ismertté tételének végzésében. Szinte gyűlekezetenként kell végiggondolni és tervezni, milyen szervezőmunkával lehet a legjobb megoldást megtalálni. S amikor a külső feltételek kialakultak, egyházunk egészének imádságos szeretetébe ajánljuk azokat, akik a jövő nemzedék hitre jutásában Isten munkatársai lesznek.

Igazi pásztori lelkület, megértő, empatikus hozzáállás és alapos felkészültség adassék minden hitoktatóknak és etikatanárunknak. Az egyház Ura pedig áldja meg gazdagon a tervezést és a megvalósulást!

A szerző egyházunk nyugalmazott püspöke

Oratio œcumenica

Örökkévaló Atyánk! Hozzád kiáltunk, halld meg könyörgésünket! Segítségért esedezünk, kérünk, mutass utat nekünk. Hozzád fordulunk a böjti időben, mikor bűneink mélységével szembesít igéd, és hirdeti Fiad határtalan szeretetét, aki még a sátán kísértésének is ellenállva véghezvitte megváltó munkáját. Kérünk, add, hogy a kísértő feletti győzelme nekünk is erőt adjon kísértéseink közepette, hogy mindenkor a te utadon járjunk, és hűségesen cselekedjünk akaratod.

Mennyei Atyánk! Hálát adunk neked azért, hogy naponként gondot viselsz rólunk, és körülveszel minket szereteteddel. Hisszük és valljuk, hogy minden gyermeked értékes számadra, Urunk, mégis oly sokszor aggódunk a holnapért. Bocsásd meg kicsinyhitűségünket, és taníts meg önmagunkon túl is meglátni világot. Kérünk, figyelmeztess, ha kenyérgondok vagy az anyagi javak utáni hajsza miatt távolodni kezdünk tőled, és vezess vissza arra az útra, melyet kijelöltél számunkra.

Könyörgünk hozzád a teremtett világért, add, hogy parancsod szerint bánjunk vele, hiszen ránk bízad. Segíts, hogy – amíg nem késő – rendbe hozzassuk mindazt, amit leromboltunk belőle. Segíts, hogy észrevegyük: felelősséggel tartozunk rendjéért és épségéért.

Hálát adunk neked szent igédért, amely segít eligazodni életünkben, munkánkban, tanítványságunkban. Add, hogy ne csak halljuk, de éljük is, amit üzen számunkra. Adj erőt, kitartást, reménységet mindazoknak, akik evangéliumod szolgálatában állnak. Segítsd őket, hogy munkájuk nyomán épüljön egyházunk, épüljenek gyülekezeteink. Küldd el Szentlelkedet a téged keresőkhöz és azokhoz, akik közömbösek, hogy hitet ébresszen a szívükben.

Kérünk, Urunk, ajándékozd nekünk a szív és a szó böjtjét. Tudjunk hallgatni, ha szükséges, elhallgatni, ha csak a magunk igazát védi ajkunk, és meghallgatni a közösségre és megértésre vágyó embertársainkat. Segíts lemondani kedvteléseinkről is, ha időnk, erőnk, figyelmünk odaszánásával így a másik terhén könnyíthetünk.

Mutass utat a menny felé, ahova tartunk. Örök országod jövetelét várva könyörgünk azokért, akik a magány, a szenvedés, a gyász és a halál terhei alatt roskadoznak. Könyörgünk azokért is, akiket természeti katasztrófák sújtottak, s akik gondjaik, problémáik miatt nem tudnak rád figyelni. Kérünk, légy velük, áraszd rájuk áldásodat, kegyelmedet, hogy a bajok közepette is ki tudják mondani: „Én Uram, én Istenem!”

Urunk, kérünk, vezess bennünket tovább böjti utunkon, és segíts bennünket is a te utadon járni, hogy elnyerjük kegyelmedet a te Fiad, a mi Urunk Jézus Krisztus érdeméért. Amen.

Az Evangelikus Élet

2005–2011. évi lap-számai PDF formátumban letölthetők a www.evangelikuselet.hu címről.

Dosztojevszkij *A Karamazov testvérek* című regényében Iván (a legműveltebb Karamazov fiú) elméleti beszélgetést folytat öccsével, Aljosával (a legtisztább lelkű, szent életű Karamazov fiúval). Iván az „örök kérdéseket” feszegeti, és egyszer csak eljut az egyik legfájdalmasabb témához, a kisgyermekes szenvedéséhez.

Hangsúlyozza, hogy a felnőttek esetében érti a szenvedés tényét, a felnőttek – úgymond – megérdemlik a szenvedést, mert „ettek az almából, sőt most is eszik azt”. Így fejezi ki Iván a felnőttek bűnösségét, de nem tud mit kezdeni a gyermekek szenvedésével, mert „ők még semmi bűnösök”. Rettenetes példát idéz: a földbirtokos tábornok egy falca vadászkutyával tépetett szét egy alig nyolcéves cselédgyermeket, mert az véletlenül kővel eltalálta a tábornok egyik kopójának lábát. A történet borzalma – meséli Iván –, hogy „a kutyák cafatokra marcangolták a gyermeket”. S Iván ezzel fejezte be hosszadalmas fejtegetését: „Én semmit sem értek!”

Böjt első vasárnapján elcsendesedve állunk meg a negyvennapos böjti időszak lelki kapujában, és a zoltár szavai szerint „segítségül” hívjuk az Urat (91. zoltár), mert az egyházi esztendő olyan időszakát kezdjük meg, amikor valóban nehezen emészthető kérdésekkel szembesülünk. *Jób könyvének* segítségével ma a rejtélyes szenvedés megrendítő valóságával.

Mi a rejtélyes és megrendítő? Az, hogy itt nem általánosságban a szenvedés a téma, hanem – és ez a rejtélyes – az igaz ember érthetetlen szenvedése. Ha Ivánt a gyermekek szenvedése indítja lázadásra (*Lázadás* a címe az említett résznek a regényben), mert a kisgyermekeket ártatlannak tartja, akkor *Jób könyve* egy olyan földi főszereplőt mutat

BÖJT 1. VASÁRNAPJA (INVOCAVIT) – JÓB 1,8–22

Jóbtól Jézushoz

A VASÁRNAP IGÉJE

be, aki – a könyv ihletett szerzője szerint – többszörösen igaz és páratlanul istenfélő ember.

Iszonyú illusztráció, ahogy jönnek a hírnökök, és egymás után számolnak be a halálos csapásokról. Kifulladásra jön az első hírnök, hozza a hírt a rablásról, a legények legyilkolásáról. Még be sem fejezte, érkezik a második, és pusztító tűzről olvasunk; közben máris itt a harmadik, jelenti, a tevék is odavannak emberestül. Még beszél, amikor a következő azt adja hírül, hogy meghalt Jób minden gyermeke.

És ekkor elhangzik Jób részéről a sokszor idézett kijelentés, amelyre csak egy mélyen hívő, Istenében határtalanul bízó ember képes: „Áldott legyen az Úr neve!” Jób még ebben a helyzetben sem vétkezik.

A lelkész itt befeszegeti a textus felolvasását, a gyülekezet tagjai helyet foglalnak, és rémülten mérik fel lelki helyzetüket, hogy márpedig erre a lelki hőstettre közülük senki sem lenne képes. De fordítsuk el a figyelmünket magunkról, és ne magunkat vessük össze Jóbbal, hiszen alázattal bevallhatjuk: a felsorolt szenvedések közül a legkisebb is összeroppantana bennünket.

Am böjt első vasárnapján arról van szó, aki még Jóbnál is igazabb, feddhetetlenebb, tisztább volt, mert igei megállapítás szerint teljesen büntelen volt (bár „*hozzánk hason-*

lón kísértést szenvedett mindenben, kivéve a bűnt” – Zsid 4,15). Jóbról tehát fordítsuk figyelmünket Isten Fia, Jézus felé, aki nem hasonlítható össze Jób nemes emberi alakjával, mert tudjuk, hogy istenfiúi létében minden tekintetben felette áll Jóbnak.

Böjt első vasárnapjától kezdve az egész böjti időszak alatt arra készülünk, hogy majd a nagyhéten magunkba szállva, bűnbánattal kövessük lélekből azt a názáreti Jézust, aki Isten Bárányaként magára vette a világ bűneit, bár örök isteni léténél fogva neki semmilyen bűne nem volt. Keresztelő János tanít bennünket (Jn 1,29 kk.) arra, hogy Jézus „*hordozza a világ bűneit*”. Saját bűne nem volt, de magára vette szent ártatlanságában a mi bűneinket, hogy felszabadítson minket e rettenetes teher alól.

A szakértő bibliatudósok a mai napig vitatják *Jób könyve* keretelbeszélésének történetiségét, és mint lenni szokott, ellentétes állítások feszülnek egymásnak. Talán a legerjedtebb felfogás az, hogy ez a keret-történet költőien drámai bevezetés a következő fejezetekhez, ahol a szenvedő Jób értetlen barátaival vitatja meg az emberi lét nagy kérdését, az igaz ember szenvedését. A barátok kétségbe vonják, hogy egyáltalán lenne igaz ember, szerintük Jób is titkol valamit, jobb lenne, ha magába szállna.

Nekünk itt és most, böjt első vasárnapján nem kell állást foglalnunk e diskurzusban, de érzékelhetjük, mennyire messze, a názáreti Jézus háta mögött áll Jób. Bármennyire tiszta és igaz ember is Jób (a könyv bi-

zonyságtétele szerint), mennyivel inkább más minőségű Jézus!

Jóbot a sátán Istennél vádolja be, Jézust személyesen kísérti, próbálgatja (Mt 4,1–11: a napi lekción). De semmiképpen se bonyolódjunk bele egy okoskodó satanológiába, mert az elméleti okoskodás helyett sokkal fontosabb felfedeznünk a magunk számára – böjt első vasárnapján – a Jób és Jézus történelmi személye és szenvedésük értelme közötti különbséget.

Jób esetében a lényeg – és ez akár lelki házi feladatként is értelmezhető –, hogy a hosszva vita után maga Isten szólal meg, és rendezi Jób ügyét, aki kitartóan várta is Isten megszólalását. De Jézusnál sokkal többről van szó!

Jóbra váratlanul szakad rá a szenvedés, és tehetetlenül viseli, nem is tud mást tenni. Jézus azonban Isten Fiaként önként vállalja a szenvedést, hogy ezzel bizonyosságot tegyen a hitetlenkedő ember számára Isten menteni akaró szeretetéről, kegyelméről. Jób ember, a názáreti Jézus Isten Fia és emberfia egyszerre, és így vállalja azt a sok fizikai és lelki fájdalmat!

Nagy tisztességgel vagyunk Jób iránt, de teljes figyelmünkkel forduljunk oda Jézushoz, és ragyogjon fel számunkra, hogy mit tett ő értünk önként és csupa szeretetből. Jézus szenvedése és kínhalála a mi megváltásunk, bűnbocsánatunk és örök üdvösségünk.

Így készülünk a nagyhétre, hogy boldog feltámadási ünnep legyen a szívünkben is, s mindenképpen a valóságban is.

■ RIBÁR JÁNOS

Imádkozzunk! Drága Jézus, köszönjük neked mindazt, amit értünk tétl, a betlehemi jászoltól a golgotai kereszten át feltámadásodig és mindörökké! Amen.

Közösségépítés a zenén és az imádságon keresztül

► **1996 hetvened vasárnapján kezdődött a kelenföldi imádságos istentiszteletek hetenkénti gyakorlata. Most ebbe a munkába tekinthetünk be.**

Hálásan emlékszem vissza a kezdetekre, amikor fiatal felnőttek keresték a módját, hogyan mélyíthetjük el a hűvétvárs időszakának gyakorlatát.

Ahhoz nem kellett különleges liturgikus érzékenység, hogy tudjuk: hitünk alapja a nagypénteki esemény, az „elvégeztetett” felszabadító valósága, Krisztus váltságáldása. S hiába tette aszotta a haszonelvőség kora az evangéliumi liturgiát, hiába korlátozta az államszocializmus a gyülekezeti életet, s hiába igyekeztek még tanítóink is néha nevelésessé tenni az elmélyülés és imádat gyakorlatait – azt az ismeretet, hogy Jézus áldozattá tette magát értünk, mindez nem tudta elhomályosítani. A kelenföldi ifjúság és énekkar bázisán formálódtak az első zoltározó istentiszteletek, eleinte csak böjtben és a nyári táborokban, majd adventben is.

Többretegű öröm és elégedettség forrása lett ez a kezdeményezés: 1) méltó formát találtunk a közös imádsághoz; 2) a formai igényesség hitelesebbé tette igyekezetünket; 3) széles kapu tárult a liturgián keresztül minden idők keresztyénei felé.

1) A közös imádság a gyülekezet egyik alaptevékenysége, s nem minden korosztálynak természetes az egymás előtti teljes önfeltárás. Nem is célja ez a gyülekezeti életnek, kö-

zösen imádkozunk mégis elengedhetetlen, ha élő gyülekezetet képviselünk.

2) Tudtuk, hogy az imádság „elfogadottságát” nem befolyásolja a formája. A dadogó szó nem kisebb súlyú az Úr előtt, mint a teológiai bölcselkedéssel átitatott körmondat, mégis nekünk, az imádkozóknak fontos, hogy a tőlünk telhető legnagyobb odaszánást tanúsítsuk.

3) Ajándék, hogy részesevé lehetünk a zoltározó imádkozók téren és időn átnyúló nagy közösségének (azt formát használjuk, amelyet reformátor eleink fontosnak tartottak megőrizni a középkori liturgiából). A két nemzedékkel előttünk járók örömmel emlékeztek vissza arra, hogy ifjúsági vezetőjük, *Botta István* hogyan tartotta össze őket zoltározó istentiszteletekkel. S közösségbe kerülhetünk még saját kortársainkkal, a katolikus liturgikus mozgalmak fiataljaival is, mert úgy tetszett Istennek, hogy ezekben az években a hagyományörzés és -felújítás eszközével szólongassa az ifjúságot.

A kilencvenes évek elején tehát még csak adventben és a böjti időben volt zoltározó istentisztelet Kelenföldön, amikor 1995 végén *Dobszay László* professzor szervezőmunkájának köszönhetően felkérést kaptunk, hogy terjesszük ki ezt az istentiszteleti formát a munkaév egészére. Református kollégámmal, *Bódiss Tamással* állítottuk össze a ma is használatos rendet, s kezdtük a szolgálatot kottaolvasásban járatos fiatalokkal. Így született meg a *Fővárosi Protestáns Kántorátus. Ferenczi Ilona* alapvető kutatásai és hasznos

CANTATE

közreadásai adták a megszólaltatott anyag legnagyobb részét; ezt saját ismereteink szerint bővítettük korálakkal, genfi zoltárokkal, többszólamú kórustételekkel.

Az imádságos istentisztelet egyik súlypontja a zoltározás: recitálva énekeljük a bibliai szöveget vagy – *Szenci Molnár Albert* szavaival – a verses változatot (genfi zoltárok). Az igeolvasás, igehirdetés természetesen az egyházi évhez kötődik, és ezt erősíti meg az ünnep éneke (korál és feldolgozása) s a díszes, többszólamú motetta is. Az esti imádság állandó eleme Mária hálaéneke, a *Magnificat*. Általános könyörgés, áldás és esti ének zárja az alkalmat.

Az énekes szolgálattevők másfél órával az istentisztelet kezdete előtt gyülekeznek össze. Lendületes munkával, oldott hangulatban telik a készülési ideje, s az istentisztelet komolysága csak erősíti a közösséget az énekesek között. Életünkben különböző útjaink vannak, de az imádságban, a szolgálatban eggyé válunk. Az énekelte többszólamú anyag mindig alkalmazkodik a kis kórus összetételéhez (az évek alatt jelentős kottatár gyűlt össze az egyházi év témáihoz igazodó kórusművekből).

Külföldi tapasztalatok azt mutatják, hogy olyan gyülekezetekben erősödött meg a közös imádság, ahol nem egyedül a zenészek kezde-

ményezték az újításokat, hanem a papság érezte szolgálatának részének a teljes gyülekezettel való lelki közösségvállalást és a nagyobb áldozatot igénylő előkészületet. Kelenföldi gyakorlatunk is ezt mutatja: a szolgátlás lelkész nyitottsága a liturgiára, az alázatos összeszedettség mindig áldott alkalmakat és időszakokat eredményezett.

Tudtuk a kezdetekkor, hogy több évre, évtizedre van szükség ahhoz, hogy ez az istentiszteleti forma ismét természetes legyen templomainkban. Másfél évtized múltán mondhatjuk: felnőtt egy új generáció, melynek tagjai belenőttek a zoltározó istentiszteletbe. A főtí kántorképző fiatalosága ma már egymást tanítva ismerkedik a tételformákkal, a tanfolyamok elmaradhatatlan eseménye a reggeli és esti közös zoltározás.

Amióta a *Gyülekezeti liturgikus könyv* megjelent, egyetlen kötetben megtalálható szinte minden, ami a közös imádságok megvalósításához kellhet – bár némi gyakorlatra azért szükség van ahhoz, hogy tudjuk, mikor és hova kell lapozni a kötetben vagy az *Evangelikus énekeskönyvben*. Évek alatt sok mindent fejből is megtanulnak a résztvevők, lelkük részévé válik a liturgikus szöveg, az alázatos dallam. Mint a kántorképzősök többségének az állandó esti imádsággá lett *Nunc dimittis* antifóna, mely az örök életre készülési éneke is lehet: „*Tarts meg, Uram, virrasztásunkban, őrizd meg alvásunkban, hogy Krisztussal virrasszunk, és békecségekben nyugodjunk!*” (GyLK 783)

■ DR. BENCE GÁBOR

Vitorlát bontó felnőttképzés

Konzultáció az Evangelikus Hittudományi Egyetemen

► **Egyházunk felnőttképzésének helyzetét és jövőjét tárgyaló konferencia helyszíne volt február 6-án az Evangelikus Hittudományi Egyetem (EHE). Az intézmény a tervek szerint magának az evangélikus felnőttképzésnek is otthont ad majd. A hallgatóságot is együtt gondolkodásra hívó, sokszínű program Bak Péter felnőttképzési ügyintéző (képünkön) moderálásával zajlott.**

Közös énekléssel keretezett kezdőhítatában az egyetem rektora, dr. Szabó Lajos Lk 13,18–21 alapján a „Jézus tanítása maga a felnőttképzés” gondolatot állította a középpontba. A mustármag és a kovász példáján bemutatva a Jézussal való találkozás, az igazi dialógus lehetőségének nevezte a tanulást.

Borosán Beáta, az Emberi Erőforrások Minisztériuma (Emmi) Szakképzési és Felnőttképzési Osztályának vezetője bemutatta, mi a helyzet ma a szakképzések területén. A gazdaság állapota folytán – mondta – az Országos képzési jegyzéket kénytelenek voltak ötven százalékkal csökkenteni. Majdnem áldozatul esett a redukciónak az egyházzenei képzés is, holott ez az egyetlen, hittudományi egyetemen szerethető képzés, amelyet a munkaerőpiac is elismer.

A szakképzési és felnőttképzési osztály az „életen át tartó tanulás” eszméjét követve dolgozik egy úgynevezett *seniormentor programon*. Ennek egyik része – amely már néhány intézményben sikeresen működik – az idősek iskolai képzésbe történő bevonása. Működik egy nyugdíjasakadémia is, ahol a programban részt vevők saját érdeklődési területüknek megfelelően kapcsolódhatnak be a közös tanulásba.

A 2011-es köznevelési törvény után a minisztérium illetékes osztálya hidrogramok megvalósításába kezdett, amelyek segítségével minél többeket igyekeznek visszavezetni a munkaerőpiacra. A felnőttképzés

kidolgozásával a közoktatásért felelős államtitkárságot bízták meg, 2014 és 2020 között új stratégiát kívánnak életbe léptetni. A csupán nyolc általánost végzett felnőtteknek a tervek szerint tematikus hétvégék keretében nyílik majd lehetőségük a hiányzó alapkompentenciák pótlására, közel hatvan részszakképzés megszerzésére. A program szervezői emellett azonban az erkölcsi nevelésnek is hangsúlyt kívánnak adni. Az új felnőttképzési törvény jelenleg a parlament előtt van.

Az osztályvezető asszony jókivánságai után Bak Péter tartott prezentációt a felnőttképzés egyházunk életében nyomon követhető alakulásáról. A felnőttképzés előfutárainak mondhatók az EKE-bibliiskola és a FÉbÉ Evangelikus Diakonisszaegyesület által szervezett konferenciák. Különösen fontos tényező a szarvasi (Ótemplomi Szeretetszolgálat) népfőiskola munkája. Mérföldkönek tekinthető az evangélikus presbiterek országos találkozója, a 2009-ben újjáirindított EPOT, ahol egyértelmű igényként fogalmazódott meg a felnőttek, elsősorban a presbiterek képzése.

Bak Péter kiemelte a felnőttképzés ötletadóinak munkáját, többek között D. Szabik Imre nyugalmazott püspök tevékenységét, aki a gyülekezeti-munkatárs-képző tanfolyamok elindítójaként s mind a mai napig szervezőjeként végzi fáradságos munkáját.

Az igényt legelőször Fabiny Tibor, a Magyarországi Luther Szövetség

elnöke artikulálta 2008. november 3-án mondott beszédében. Kocsis Istvánnak, egyházunk országos irodája pályázati referensének tanulmánya is iránymutató volt, amelyben a felnőttképzés szakmai koncepcióját fejtette ki, továbbá Pángyánszky Ágnesnek, az EHE doktoranduszhallgatójának publikációi is jelentősek a témában.

Mára már az ehhez a képzési formához szükséges akkreditációt is megszerezte egyházunk, így tavaly

FOTÓ: HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA

november 25-től felnőttképzési intézményként is működik. A megkezdett folyamat továbbfejlesztéséhez célszerű lenne csökkenteni a személyes helyszínlátogatást és tisztázni a költségvetésre vonatkozó kérdéseket is. A továbblépéshez a már megteremtett keretek tartalommal (képzések és célok) való feltöltése az elsődleges feladat – mondta a felnőttképzési ügyintéző.

A konferencia folytatásaként ennek szellemében zajlottak a kiscsoportos beszélgetések. Három témakörrel foglalkozhattak a résztvevők három moderátor vezetésével. A hit-

építő programokról Pángyánszky Ágnessel, a kompetenciaépítő programokról Fábri Györggyel, az Északi, a közösségépítésről pedig Mészáros Tamással, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület felügyelőjével folytathattak diskurzust az érdeklődők.

A csapatok szövevei később negyed órában ismertették dialógusuk gyümölcseit. Nagy ívű, rendszerbe foglaló igyekezet, még több kérdés jellemezte a lelkes összefoglalókat. Kre-

nyolcvan éves korában tanult meg írni-olvasni unokájával, aztán a zsidóság egyik legelismertebb írástudója lett. Nikodémus, a tekintélyes farizeus titokban kereste fel Jézust, és kérdéseket tett fel neki, mert meg akarta érteni. A püspök szerint a jobb látór története is azt példázta, hogy „soha nem késő”. Az utolsó megidézett pedig *Bucski Mancsi* néni volt, a nemrég elhunyt síófoki pénztáros hölgy, aki önzetlen szeretetével és egyházért folytatott munkálkodásával lehet példaadó.

A püspök szavait követően Bak Péter foglalta össze a nap tapasztalatait. Megköszönte a jelenlevők aktív hozzájárulását a feladatok felvázolásához. Az elkövetkező napokban, hetekben sor kerül az itt elhangzottak feldolgozására és rendszerbe foglalására – jelentette ki –, feltérképezik azokat a képzéseket és képzési elgondolásokat, amelyek a konferencia révén váltak ismertté. Valamennyit olyan formába lesz szükséges szerkeszteni, hogy majd egy felnőttképzési katalógus részeként kerülhessenek az egyház nyilvánossága elé. A felnőttképzési ügyintéző elképzelése szerint az együttműködés alapja a jelenlevők adatait tartalmazó levelezőlista, amelyre már az elkövetkező napokban kiküldi a konferencián bemutatott anyagokat és a hivatkozott cikkeket. Így válik majd lehetségessé a résztvevők hozzájárulása a felnőttképzés fejlődéséhez a jövőben is.

A zárszót Kákay István országos irodaigazgató mondta. Elsősorban a felnőttképzés szervezését elindító Varga Mártának és Buda Annamáriának, az országos iroda nevelési és oktatási, illetve diakóniai osztálya vezetőjének munkáját emelte ki. Az úti áldást ifj. dr. Hafenschner Károly, a zsidó lelkész elnöke adta az útra kelő közönségnek.

■ KINYIK ANITA

Nem szeretjük, ha valami váratlanul keresztezi utunkat, felborítja terveinket, átrendezi programjainkat. Életünk útját járva persze meg-megtapasztaljuk, hogy vannak kényszerhelyzetek, amikor kicsúszik kezünk-ből az irányítás.

Egy váratlan betegség látogatott meg engem is, éppen az ökumenikus imahéten. Borzasztó kínos volt hetekkel, hónapokkal korábban lekötött és eltervezett alkalmakat az utolsó pillanatban lemondani. Átéreztem, milyen kellemetlen ez a házigazdának és azoknak a kollégáknak is, akiknek helyettesítőként kellett beugraniuk.

Az ismert közmondás a kényszerhelyzetek előállításáról így szól: „Ember tervez, Isten végez...” Ez megérne egy mélyebb teológiai elemzést, erre azonban ebben az írásban nyilván nem vállalkozhatom. Az mindenképpen elgondolkodtató, hogy kényszerpihenőink általában kérdéseket vetnek fel bennünk, amelyekre válaszokat keresünk. Isten életünkbe való direkt beavatkozásainak gondoljuk ezeket, vagy esetleg meglátjuk bennük életvitelünk, aktuális döntéseink következményeit is? Mit tanulunk belőlük, mit értünk meg, mit látunk általuk másként?

Tizennégy éves koromban egy iskolai tornaórán focizás közben eltörttem a lábamat. Annak a napnak nemcsak a dátuma, de sok részlete is rögzült bennem. Például az, hogy életment egyetlen mentőautós kalandját miként rontotta el, hogy a kora tavaszi út tele volt kátyúkkal. A Lajosko-

máromtól Székesfehérvárig tartó utazás nagyon hosszúnak tűnt. Minden döcönő szűrős fájdalmat jelentett a lábamban.

Miután megkaptam a gipszcsizmát, még aznap haza is vittek. Házon belül fél lábon ugrálva próbáltam közlekedni. Iskolába járásához mozgássérült testvérbátyám tolokocsiját kaptam kölcsön. Emlékszem, milyen nehezen viseltem a kiszolgáltatottságot.

Készült egy családi fénykép abban az időszakban. Otthonunk teraszán ül együtt a család néhány tagja. Többek között én is a begipszelt lábamat felpolcolva, mellettem a bátyám a tolokocsijában. Ott és akkor rövid időre sorsársak vagyunk.

Ez a pillanatkép nagyon sokszor eszembe jut. Az én lábamról hat hét után levették a gipszet, lassan visszatért bele az erő. Sokat fociztam vele középiskolásként, a teológusok alatt a jól ismert „dühöngőben” vagy a katolikus és református teológusokkal, de hittantáborokban a gyerekekkel, sőt néhányszor még – immár lelassulva – püspökként is a győri péterfys tanárokkal. A bátyám viszont tizennégy éves kora óta, már több mint négy évtizede folyamatosan tolokocsijához kötötten, mások segítségére szorulóan él...

A kényszerpihenők kibillentenek. Új nézőpontból láthatjuk környezetünket vagy akár a saját életünket,

Kényszerpihenő

helyzetünket. Olyasmit is észreveszünk, amit előtte nem. Ajándékká válik az, ami azelőtt fel se tűnt, mert természetes volt. Talán felelősség is ébred bennünk, hogy az Istentől kapott ajándékainkkal egymás segítésére és javára éljünk.

Az ökumenikus imahéten kapott kényszerpihenőnek is több hozadéka volt. Egyrészt megtapasztaltam, hogy nélkülem is minden szépen, ékes rendben ment. Köszönettel tartozom azoknak a testvéreknek, akik a szolgálatok ellátásában kisegítettek. Köszönöm nekik. Másrészt a betegágyon nagyon sokak szeretetét is megtapasztaltam. Megható, hogy az egyház jó családként tudja hordozni rászoruló tagjait. Így hordozott engem is. Átéltam, és erőt adott az emberek jóindulatú érdeklődése, és hogy nagyon sokan hordoztak imádságukban. Kaptam egy kis időt olvasásra, kikapcsolódásra, pihenésre – és persze egyházi gyakorlatunk végiggondolására is.

A kényszerpihenő a pihenéshez való egyházi viszonyulás kérdését is felvetette bennem.

Néha talán a szükséges pihenők elmaradása miatt kopogtatnak be hozzánk a kényszerpihenők. A „mendezerbetegségként” jegyzett tünetegyüttes a folyamatos készenléti helyzetben, elsősorban a folyamatos stresszben élő emberek között szedi áldozatait. A lelkesítő szolgálatban állókat (különösen a hivatásukat ko-

molyan vevőket) valóban fenyegeti ez a veszély. Nemcsak a folyamatos és sokirányú terhelés és stressz miatt, hanem mert az egyházban fals módon idealizálódott a szolgálat oltárán való önkiszákmányolás. Idős lelkész-kollégától hallottam – büszkén mesélte –, hogy ő negyvenévi szolgálata alatt soha nem volt szabadságon...

Sok rossz példát lehetne mondani arra, hogy a gyülekezet pástoraálásának felelőssége közben nem egy lelkész elhanyagolta magát és a családi kapcsolatait is. Sajnos ennek nagy ára van. Rámehet az egészség, de a család, sőt még a szolgálat hittele is!

Ifjúkoromban sokat kerékpároztam. Akkor tanultam meg a nyeregmagasság beállításának bölcsességét. Ennek lényege: a nyeret úgy kell beállítani, hogy tekerés közben a lábunkat ki tudjuk nyújtani. Menet közben ugyanis ez egy kis pihenési fázisnak felel meg. Ettől az alig észrevehető apróságtól, a kis pihenéstől lényegesen megnő a teljesítmény.

A bibliai teremtéstörténetben azt olvassuk, hogy Isten a teremtés hatodik napja után megpihent (1Móz 2,2). Az ószövetségi tradíció ezt egyfajta mintaadásként értelmezte, amelyet az embernek is követnie kell. A *Tízparancsolat* „szenteld meg az ünnepnapot” (2Móz 20,8) parancsát szigorú munkaszünetként értelmezték. Az *Újszövetséget* olvasva ta-

ÉGTÁJOLÓ

lán van, aki meg is ütközik azon, hogy Jézus korában a szombatnapi munkatiltalmat milyen szigorúan próbálták betartani és betartatni.

Isten ígéjében a testünket és lelkünket védő szándékát érdemes felfedezni. Nekünk, egyházi szolgálatban állóknak is komolyan kell ezt vennünk! Mi, akik hétvégén és ünnepnapokon is szolgálatot teljesítünk, nem állunk Isten törvényei felett. Testi és lelki pihenésre, erőt gyűjtésre, töltkezésre nekünk is szükségünk van. Ezért kollégáimat, hittestvéreimet és magamat is a munka és a pihenés egészséges egyensúlyának keresésére bátorítom, hogy Istennek lehetőleg ne kelljen elmulasztott pihenés miatt kényszerpihenőre küldenie minket!

Szemerei János püspök Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

LAPZÁRTAKOR ÉRKEZETT...

XVI. Benedek pápa lemond „péterei szolgálatáról”

▶ XVI. Benedek pápa bejelentette, hogy lemond „péterei szolgálatáról”. A katolikus egyházfő február 11-én délelőtt 11 órakor, három szentté avatási ügyben összehívott konzisztórium alkalmával közzé a hírt. (Lemondólevele alább olvasható).

Péter utóda, amelyre 2005. április 19-én a bíborosok révén kaptam megbízatást. 2013. február 28-án este 8 órától a római szék, Szent Péter széke

„Kedves Testvérek!

Nemcsak a három szentté avatás miatt hívtalak össze benneteket erre a konzisztóriumra, hanem azért is, hogy közöljem veletek döntésemet, amely nagy jelentőségű az egyház életé számára. Miután ismételtlen megvizsgáltam lelkiismeretemet Isten előtt, eljutottam arra a bizonyosságra, hogy erőnlétem, előrehaladott korom miatt, már nem alkalmas arra, hogy megfelelő módon gyakoroljam a péteri szolgálatot.

Nagyon jól tudom, hogy ezt a feladatot spirituális lényege miatt nem pusztán tettekkel és szavakkal, hanem szenvedéssel és imával is teljesíteni kell. Azonban a mai világban, amely gyors változásoknak van kitéve, és a hitélet szempontjából nagy jelentőségű kérdések rázzák meg, Szent Péter hajójának kormányzásához és az evangélium hirdetéséhez szükség van mind a test, mind a lélek erejére. Ez az erő az utóbbi hónapokban olyan mértékben csökkent bennem, hogy el kell ismernem: képtelen vagyok jól megfelelni a rám bízott szolgálatnak.

Ezért, tudatában e tett súlyosságának, teljes szabadsággal kinyilatkoztatom, hogy lemondok szolgálatomról mint Róma püspöke, mint Szent

üresnek nyilvánítandó. Az illetékeseknek konklávét kell összehívniuk az új pápa megválasztására.

Kedves Testvérek! Teljes szívemből köszönetet mondok nektek azért a szeretetért és munkáért, amellyel velem együtt hordoztatok szolgálatom súlyát, és bocsánatot kérek minden hibámért. Most ajánljuk az Anyaszentegyházat Legfőbb Pásztorá, a mi Urunk, Jézus Krisztus gondjaiba. Fohászkodjunk Szent Anyjához, Máriához, hogy anyai jóságával segítse a bíboros atyákat az új pápa megválasztásában. Ami engem illet, a jövőben is teljes szívvel kívánom szolgálni Isten Szent Egyházát imának szentelt életemmel.”

▶ Forrás: Magyar Kurír

A pápai lemondásra lapunk jövő héti számában visszatérünk. – A szerk.

Magyar ökumenikus istentisztelet Bécsben

Bécsi magyar gyülekezetek tagjai gyűltek össze ökumenikus istentiszteletre február 10-én, vasárnap délután a német lovagrend templomában (Deutschordens-Kirche). Az alkalmat indiai dobok hangja vezette be, és a római katolikus Liszt Ferenc kórus énekszolgálatát kísérte. A liturgiában – a házigazda, *Simon Ferenc*

Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke az emmausi tanítványok története (Lk 24,13–35) alapján arról beszélt, hogy a fájdalom és a lelki vakság megtapasztalásán túl közös ökumenikus tapasztalatunk lehet Jézus közelségének megélése is. „Jézus az útítársunk, aki ott van

római katolikus esperes mellett – *Solymár Mónika* bécsi evangélikus lelkész és *Karvansky Mónika*, a helyi református közösség lelkésze működött közre.

melléjük akkor is, amikor nem látjuk; és erőt ad, amikor felismerjük” – hangsúlyozta igehirdetésében a püspök.

■ ADÁMI MÁRIA *felvétele*

Egyelőre maradhat a slusszkulcs

Lapunk előző számában *Ide a slusszkulcsot!* című írásunkban számoltunk be róla, hogy veszélyben a tanyagondnoki ellátás a Nyíregyházát övező huszonhét bokortanyában. A Nyírségi Többcélú Önkormányzati Társulás (Nyitöt) egyeztetés nélkül, határozati úton mielőbb kéri a szolgálat nélkülözhetetlen munkaeszközének, egy 2005-ös évjáratú Ford Transit gépkocsinak az átadását a szolgálatot fenntartó nyíregyháza-kertvárosi evangélikus gyülekezetől.

Azóta kaptuk a hírt, hogy az elzártságban élő idős emberek szociális ellátása egyelőre tovább működhet: a Nyitöt társulási tanácsa – megfontolva a gyülekezet vezetőinek levelében eljuttatott és lapunkban is ismertetett érveit – legutóbbi ülésén úgy döntött,

hogy a gépkocsi átadását a téli krízisidőszak utánra halasztja. Erről *Metzner Zsolt*, a társulás munkaszervezőjének megbízott vezetője tájékoztatta telefonon lapunk munkatársát.

Veszprémi Erzsébet megismételt kérdésére, hogy mi indokolta egyáltalán annak a határozatlan idejű szerződésnek a felbontását, amely a vitatott helyzet kialakulásához vezetett, a munkaszervezet vezetője tömör választ adott: „Racionalizálás. Az egész város szociális alapellátását egyetlen szervezetre, történetesen egy civil szervezetre kívántuk bízni.”

Az egyházközség és az általa fenntartott Joób Olivér Gondozó és Rehabilitációs Szeretetintézmény munkatársai fellelegettek, miután – ugyancsak telefonon – ők is értesültek a

cikkünk megjelenését követő fordulatról, bár nyugodtabbak lennének, ha mielőbb írásban és hivatalosan is hírt kapnának róla – tudtuk meg *Laborczi Géza* igazgató lelkésztől. Akkor ugyanis az is kiderülne, pontosan milyen határidőhöz kell tartaniuk magukat, amikor a szolgálat megmentése érdekében új megoldáson dolgoznak, esetleg egy célnak megfelelő használt autót beszerzését készítik elő.

A szociális ellátásban jártas, szociálpolitikához értő forrásunk szerint egyébként egy adott feladat kiszervezése egyetlen szervezethez nem minősül racionalizálásnak. A centralizáció nem gazdasági művelet, noha kétségtelen, hogy az önkormányzatok – vagy azok társulásai – ezt jogszerűen megtehetik.

▶ *EvÉlet-infó*

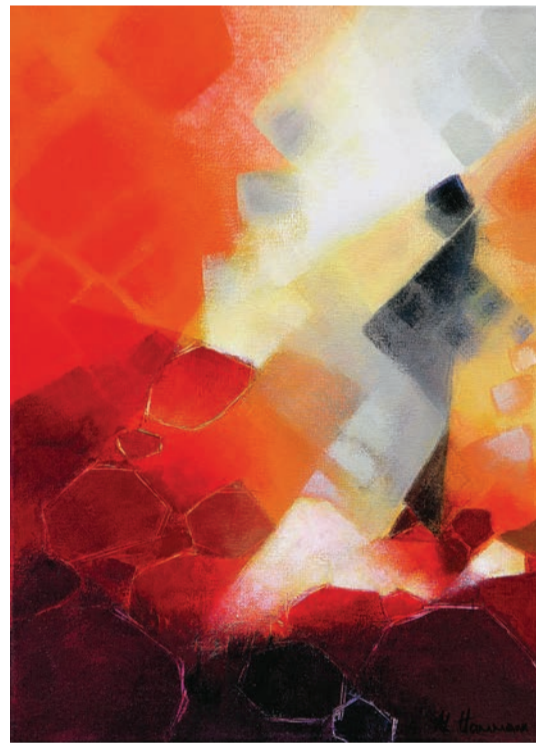
KÉSZÜLÜNK A MÁRCIUS 1-JEI VILÁGIMANAPRA!

Befogadottak

Ez évben kicsit könnyebb dolguk van azoknak az asszonyoknak, akik előkészítik gyülekezetükben a világimnap alkalmát. Az istentiszteleti liturgia ezúttal ugyanis Franciaországból érkezett hozzánk. Aligha van olyan közösség, amelyben ne tudna mesélni valaki Párizsról, a csodálatos provençe-i vidékről vagy éppen a Loire menti kastélyokról...

A már ismertem túl az országnak egy másik arca is feltárulhat előttünk az ideai imanapon: Franciaország a bevándorlók, a jövevények hazája. Évszázadokon keresztül telepedtek ide

az emberek Európa más vidékeiről. A 19. században meginduló iparosodás magával hozta a lengyel és olasz vendégmunkások beáramlását, akik főként bányákban, illetve a gyárak építkezéseiben dolgoztak. A harmincas években a spanyol polgárháború elől is ide menekültek az emberek, de az 56-os forradalom leverése után ugyanúgy befogadták a menekülni kényszerült magyarokat, miként a hetvenes évek politikai száműzötteit Chiléből és Vietnamból.

A legtöbben azonban kétségkívül gazdasági kényszerből érkeztek Franciaországba, ahol az ötvenes évek közepén olyan nagy szükség volt munkás kezekre, hogy Észak-Afrikából, a Szahara vidékére csábították ide az embereket. Ezek a férfiak gyakran a családjuk nélkül érkeztek, iskolázatlanok voltak, ezért egyszerűbb szállásokkal is megelégedtek. Ám a hetvenes évek közepén (amikor már át tudták volna telepíteni a szereteteiket is) kitért az olajválság, s

ennek következtében megnövekedett a munkanélküliség.

A gazdasági krízis felszínre hozta az idegengyűlöletet. A szélsőséges nacionalista párt tagjai azt hangoztatták, hogy a bevándorlók elveszik a munkát a franciák elől. A genfi egyezmény értelmében a kormánynak engedélyeznie kellett a családjegyzést, ám az ily módon letelepedett családoknak általában csak a városok peremkerületeiben juthatott lakhely. Bár Franciaország komoly erőfeszítéseket tett arra, hogy megteremtse a törvényes kereteket a vendégmunkások és a menekültek letelepedéséhez, ma is tömegek élnek hivatalos papírok nélkül.

Az ideai imanapon ez a kérdés kerül elé, magyar keresztények elé is: hogyan viszonyulunk a jövevényekhez? A probléma egyáltalán nem idegen tőlünk. Már Budapesten is vannak negyedek, „gettók”, ahol Ázsiából, Afrikából érkezett menekültek élnek. Gyakran több család is osztozik egy-egy régi, felújításra szoruló lakáson. Az iskolák osztálytermeiben afgán, kínai,

arab gyerekek ülnek együtt a magyar diákokkal.

Hogyan gondolunk rájuk? Miként vélekedünk az idegenekről? Jézus

mondata eszméltet: „...jövevény voltam, és befogadtatok...” (Mt 25,35) Az idegenekhez való viszonyulásunk lesz a próbaköve annak, hogy megvan-e bennünk Krisztus lelkülete.

Sajátos módon fejezi ki ezt a gondolatot *Anne-Lise Hammar Jeannot* művész nonfiguratív – ahogyan ő fogalmaz: az absztrakt határáig elmenő – festménye. A festő, aki maga is a Sorbonne képzőművészeti karán szerzett diplomát, így beszél az imanap címadó képéről:

„Ezen a festményen az idegent a szürke árnyékkal fejezem ki, amely a többi színtől határozottan megkülönböztethető. A vonalak s a csaknem fehér szín hangsúlyozásával a fényt próbáltam belevinni az alkotásba. A szürke sziluettet körülragyogja a fény, amely felülről, a mennyező árad, s az egész teret átjárja. Minden belekerül ebbe a fényes ragyogásba – aminthogy az emberek is egy földgolyón élnek. A kép alján látható formákra is ráárad a fény. Ezek a formák – mint egy embercsoport – körülveszik a szürkébb részt, és valójában befogadják. Azt szerettem volna, hogy az egész kép meleg és színes hangulatot árrasszon. Ezzel az ünnepélyességet is hangsúlyozni akartam, és azt is, hogy micsoda ereje van az egymással való találkozásnak, az egymás iránti nyitottságnak.”

A művész nem szokott embereket ábrázolni. Ezen a képen, amely Mt 25,35 „adaptációja”, mégis megformázott egy alakot. A néző fantáziájára bízta, hogy mit, illetve kit lát benne. Felismerheti a környezetében élő idegent, de észreveheti akár önmagát is... Hiszen az ideai imanap végső konklúziója éppen ez: valójában mindannyian befogadott jövevények vagyunk, akiknek az Atya szeretetéből, Krisztus által van polgárjoguk az Isten országában.

■ B. PINTÉR MÁRTA

Régi szolgálat új helyen

Interjú Sztojanovics Andrással, a Sarepta igazgató lelkészével

► Budapest egyik legszebb részén, a Hűvösvölgyben található egyházunk egyik diakóniai intézménye, a Sarepta Budai Evangélikus Szeretetotthon, Idősek és Fogyatékos Személyek Otthona. Az 1951-ben Sztéhlo Gábor lelkész alapította intézmény nagy változások küszöbén áll: a fogyatékkal élők számára épülő új ház alapkövét a tervek szerint április 21-én teszik le. A részletekről Sztojanovics András igazgató lelkészt kérdeztük.

Anti, az egyik lakó és Sztojanovics András

– A Sarepta két szolgálati ágban is tevékenykedik: szeretetotthonaiban idősgondozást végez, a Sztéhlo Gábor házban pedig fogyatékkal élőknek ad otthont. Összesen hány lakójuk van?

– 2013-tól száz idős ember gondozására van engedélyünk. Ők négy épületben laknak: a Modori utcai házban, itt, a központi épületben és a nyugdíjas lelkészek tizenöt éve épült otthonában a Hűvösvölgyi úton, illetve ez évtől a volt Fébé-anya-ház működtetése is a Sareptához tartozik. Ez utóbbi továbbra is külön, önálló részlegként működik a nevét és a hagyományait megőrizve, csak szervezetiileg került a Sareptához.

Emellett kilencven halmozottan középsúlyos vagy súlyos testi és szellemi fogyatékos ember ellátását is véghezvethetjük; jelenleg hetvennyolcan vannak. Többségük gyermekkorában került ide, így ők már jócskán középkorúak vagy idősebbek.

– Van közöttük olyan, aki még Sztéhlo Gáborral is találkozott?

– Igen, Endre, a legrégebbi lakó; ő az ötvenes évek második felében jött. Jól ismerte Gábor bácsit, a mai napig emlegeti őt.

– Ahogy körbejártuk a fogyatékkal élők otthonát, őszintén szólva döbbenetes kép tárult elénk. Az amúgy tiszta és rendben tartott szobákban az öreg, kopott linóleumpadlón nagyon zsúfoltan állnak az ágyak. Van hét-, nyolc személyes szoba is. Még egészséges embereknek is megterhelő lenne ilyen összezártságban élni, milyen lehet akkor testi vagy szellemi fogyatékosok számára?

– Ezért is nagy öröm, hogy egy régóta dédelgetett álmunk megvalósulni látszik. Annak idején Gábor bácsi szeretetből nagyon sok embert vett fel – hogy minél többen segíthessen –, az előírások is mások voltak akkoriban, ha egyáltalán voltak, így alakulhatott ki ez az állapot. Igaz, egyszer volt egy épületbővítés, de az nem sokban enyhített a zsúfoltságon.

Amikor tizennégy évvel ezelőtt idekerültem, már az első bejárásom

egyértelművé vált számomra: itt előbb vagy utóbb építkezni kell. Tudatosan elkezdtek gyűjteni a pénzt: minden adományt, amelyet egy-egy új lakó beköltözésekor kaptunk, bankba tettünk. Ennek eredményeként tavaly elkezdhetjük régi tervünk megvalósítását.

Igaz, ösztönzőleg hatott a Közigazgatási Hivatal által elrendelt létszámstop is. Hetven főre kell csökkentenünk fogyatékkal élő lakóink létszámát, hogy meglegyen az egy főre előírt, hat négyzetméternyi terület. Azonban nagy szegény lenne, ha a Sztéhlo Gábor által megindított fontos szolgálati ágat mi fejlesztés helyett leépítenénk... Mindent meg kell tennünk a bővítésért.

– Ahogy mondani szokták, minden építkezés kész regény. A Sareptáérol ez idáig mit lehet elmondani?

– 2011 tavaszán hat mérnökirodát hívtunk meg egy pályázat keretében, közülük ötten adtak be dokumentációt. Az elbírálás során az Ybl Miklós-díjas Krizsán András vezette Modum Építésziroda Kft. anyagára esett a választás. Akkori terveink szerint lebontottuk volna a mostani épületet, és a helyére került volna az új. A lakók az építkezés idejére egy másik helyre költöztek volna.

– Ez első hallásra igen sok kényelmetlenséggel járt volna.

– Nem volt más választásunk. Érdeklődtünk a környéken eladó telek iránt, de nem akadt. Szem előtt kellett tartanunk néhány feltételt: a központi épületben saját konyhánk és mosodánk működik, illetve a lakók foglalkoztatására és fejlesztésére itt vannak a megfelelő helyiségek és az infrastruktúra, ezért semmiképpen sem mehettünk messzire.

– Az imént mégis a Máriaremetei úton található telken jártunk, ahol megmutatta nekem, hol fog állni az új lakócentrum.

– Az építésziroda már éppen elkezdte volna kidolgozni az épület terveit, amikor meglepetésszerűen ért bennünket a hír, hogy ez a bizonyos telek eladó lett. A kívánalmainknak pontosan megfelelt, mert mindössze kilencszáz méterre van innen. Egy kft. tulajdonában volt, a tulajdonosi jogviszony tisztázása miatt azonban fél évet kellett várniuk, mire tavaly júniusban végre aláírhattuk az adásvételi szerződést.

– Ez nem billentette meg a tervezett költségvetést?

– De igen, nem is kicsit. Háromszázmillió forintot fizettünk a telekért, emellett olyan anyagi tételek is keletkeznek, amelyek nem lennének, ha a saját területünkön építenénk.

– Például?

– A megvásárolt területen áll egy régóta nem használt, mára nagyon rossz állapotba került épület, valaha művelődési ház volt. Elbontásának a költsége tizenkétfélmillió forint körül van. A bontást február végéig kell befejeznie a munkával megbízott cégnek. Hasonlóképpen nagyobb összegre lesz szükség a terület körbekerítéséhez. Az utcafront felől négyszáz méternyi, tömör, magas falat kell felhúznunk kerítésként, egyrészt a fogyatékos emberek védelmében, másrészt a mi biztonságunk érdekében.

– Az asztalon itt van előtűnt az új épület látványterve. Mesélne róla?

– H alakú, két épületszárnyból álló, kétemeletes lakócentrumról van szó. Összesen ötven főt tudunk majd elhelyezni benne négy lakóotthoni résszel vagy más néven csoporttal. Ezek a tizenkét-tizenhárom fős csoportok egy-egy nagy családként fog-

portok egy-egy nagy családként fog-

nak működni, a gondozottak az egyik épületszárnyban egyágyas, a másikban kétágyas szobákban fognak lakni. Ez utóbbiban a súlyosan fogyatékosok élnek majd. A mostani zsúfoltsághoz képest ez mindenképpen felüdülés lesz mindenki, még az ápolók számára is.

Az épületrészekben nagy, hatvan négyzetméteres nappalik is lesznek ebédlővel. Ezekben a közösségi terekben tölthetik el az idejüket azok, akik napközben nem mennek el dolgozni.

Természetesen ezenkívül a kötelező nőverszoba, betegszoba és a különféle raktárhelyiségek is – a pelenkák, a tolokocsiknak, a ruháknak, az ágyneműknek, egyebeknek – helyet kapnak majd az épületben.

– A Sarepta súlyosan sérült lakói közül sokan az ágyukat sem tudják elhagyni. Vannak azonban olyanok is,

szerződést kötünk. Április 21-re tűztük ki az ünnepélyes alapkövetéltel Fabiny Tamás diakóniáért felelős püspök szolgálatával. Reménység szerint az alkalomra el tud majd jönni Varga Mihály tárca nélküli miniszter is.

Szeretnénk idén tető alá hozni az épületet, de a teljes befejezésre – a televásárlás miatt – biztosan nem futja majd a pénzünk. A szakipari munkákkal – víz-, villany-, fűtés-szerelés, festés, burkolás – úgy fogunk haladni, ahogyan az anyagiak megengedik.

– Mennyi hiányzik a költségvetésből a befejezésig?

– Ha saját telken építenénk volna, elég lett volna a pénzünk, így viszont a szükséges összegnek csak a hetvenöt százalékát maradt meg. Bajor testvéreinktől már kaptunk egy jelentősebb pénzadományt, és még

Szobák a jelenlegi épületben

akik mindennap különféle fejlesztő foglalkozásokra járnak.

– A központi épülettől pár lépésre van a szövőműhelyünk. Itt többféle kézműves-tevékenységet végezhetnek a lakók, az elkészült munkákat pedig többnyire elajándékozzuk. Ezenkívül van olyan gondozottunk, aki például a konyhán vagy a ház körül segít. – A gondozottak hány éves korukig maradhatnak itt?

– Mindhalálg gondozást vállalunk. Ez előnyünk is, mert sokszor az idősebb szülők keresnek meg minket. Érzik, hogy fogy az erejük és a földi idejük, nem sokáig tudják már vállalni gyermekük otthoni ellátását, gondozását.

– Miként tervezik az építkezés ütemezését?

– Február végére befejeződik a te-reprendezés. Márciusban és áprilisban kiválasztjuk a kivitelező céget, amellyel

várjuk a Magyarországi Evangélikus Egyház anyagi segítségét is.

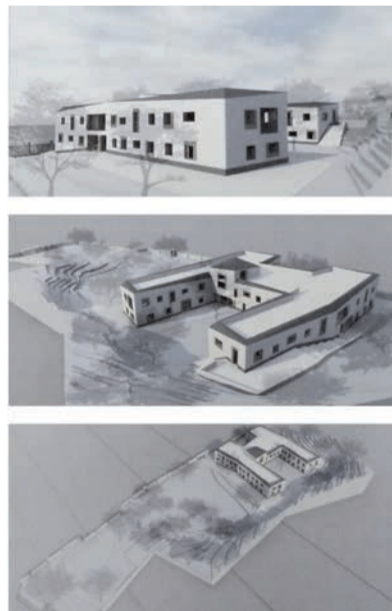
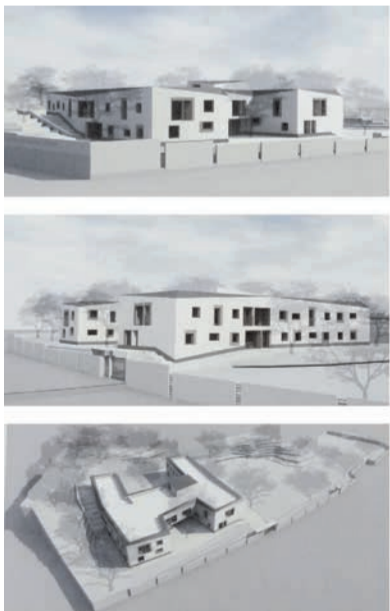
– Egy ekkora épületnek nemcsak a felépítése kerül óriási összegbe, de majdan a fenntartása is. Milyen eszközökkel igyekeznek csökkenteni a költségeket?

– A tetőre, amely nagy, sík felület lesz, napkollektorokat, napelemeket szeretnénk elhelyezni. Ezek segítenének be a használati meleg víz előállításába, és áramot is termelnének. Egyelőre azonban csak a helyük kiépítésére van pénzünk, megvásárolni és felszerelni őket nincs módunk.

A házban – tájolása folytán – sok lesz a természetes fény, így kevesebbet kell majd világítani. A falakat vastag hőszigetelő réteggel látjuk el, az ablakokat pedig háromrétegű üvegből készítjük.

Bízunk benne, hogy munkánkat Isten áldása kíséri.

■ BODA ZSUZSA

AZ ÚJ ÉPÜLET LÁTÁNYTERVE

A leendő új épület helyén még a terepet rendezik

A Sarepta szívesen fogadja az adományokat az építkezés támogatására. OTP-számlaszámuk: 11702036-22380599-00000000.

Newton tételei Dániel próféciáiról és János jelenéseiről

Isaac Newton (1642–1727) az egyetemes tudománytörténet egyik legkiemelkedőbb személyisége. Csillagász, tekintélyes matematikus, fizikai tételleivel már az általános iskola hetedik osztályában találkozhatnak a diákok. Valódi polihisztorként foglalkozott közgazdaság-tudománnyal, igazgatta a londoni pénzverdét, a Cambridge-i Egyetem parlamenti képviselője volt, továbbá – hogy egy valós, de a nyári uborkaszazon híreihez hasonló érdekességet is említsünk – nevéhez kötődik a négy lábúak szabad ki- és bejárását biztosító macskaajtó ötlete.

A magyar olvasók előtt teológiai érdeklődése és munkássága a legkevésbé ismert. Így a D7 Kiadó jóvoltából napvilágot látott, *Észrevételek Dániel próféciáiról és Szt. János Apokalipsziséről* című kötete hiánypótló mű.

Newtonról életrajzírói megjegyzik, hogy már fiatalkorában érdeklődést mutatott a vallási kérdések iránt, neves tudósként pedig nemcsak a természettudományok, hanem a teológia területén is igen alapos felkészültséggel bírt. Az egyházatyák műveinek megismerésében kiváló nyelvismerete, latin-, görög- és hébertudása segítette. Tudományos és hivatali működése mellett a Biblia tanulmányozá-

oldalán olvasható. Tipográfiaja, valamint puhafadeles borítója puritán. A borítógrafika a tudóst ábrázolja: figyelemfelkeltő módon, hiszen az első könyvesbolti találkozásokor az ismertető írója is ennek révén került „kapcsolatba” a művel. A tipográfia és a borító szintén Szabó-Nagy munkáját dicsérik.

Már a Szabó Gergely előszavát követő nyitófejezet jól példázza Newton teológiai jártaságát: az *Őszövség* könyveinek összeállításáról, kronológiájáról és történetéről értekeznek. Hogy aztán a próféta nyelv sajátosságait, gyakori jelképeinek (többek között a Nap, a Hold, a csillagok, foggyatkozások) feloldását adja.

A könyv fősodrat Dániel próféta ótestamentumi látomásainak, valamint János evangélista újszövetségi jelenéseinek elemzése jelenti. Ezeket kronológiai sorrendben mutatja be, vallási és történelmi szempontból vizsgálja. Szavai világosak, megfogalmazása szabatos – színvonalas biblia magyarázattal van dolgunk. Levont következtetéseit és megállapításait ugyanakkor – magától értetődően – befolyásolta a kor, melyben élt, továbbá anglikán felekezeti hovatartozása.

A kötetet leggyorsabban és legegyszerűbben a D7 Kiadón keresztül rendelhetik meg az érdeklődő olvasók. Ennek részleteiről a [► **A temetés a legnehezebb lelkeszi szolgálat – hangzik el gyakran gyűléseken, megbeszéléseken. Tegyük hozzá: még nehezebb akkor, amikor ismerjük az elhunytat és családját. De nem csupán a papnak! Sokan nem is veszik észre, hogy falusi temetéseken gyakran a sírásók szeme is könnyes...**](http://d7publi-</p>
</div>
<div data-bbox=)

Nehéz búcsú nehéz időkben – talán így is lehetne jellemezni azt a döntést, amelyet Rózsa Imre, a kiskunhalasi Kegyelet Kft. soltvadkerti munkatársa – de a köztudatban inkább a soltvadkerti közös protestáns temető gondnoka – hozott 2012 végén. Huszonévi szolgálat után ugyanis úgy döntött: befejezi a temetkezések megszervezését és technikai lebonyolítását, egyben a közös protestáns temető gondnoki teendőinek ellátását.

Igen: nehéz év volt a tavalyi. Rongálások, temetői lopások, majd a hónapokig tartó forróság tette próbára a temetőfenntartó egyházközségek türelmét és a dolgozók erejét. A hetvenedik életévét betöltő Rózsa Imre pedig úgy döntött: „Itt kell szépen befejezni...”

A fenntartó evangélikus és református egyház elnökségei decemberben együttes ülésen köszönték meg Rózsa Imrét – aki egyben református presbiter is –, hogy tisztességgel és becsülettel látta el a munkáit, amiért mindkét egyház és a város lakossága igen hálás neki.

Nyugállományba vonulása alkalmából a temetkezés nehéz szolgálatáról beszélgetünk. Tettük ezt azért is, mert sokan nem is gondolják át, milyen nagy munka és egyben nehéz szolgálat a temetés – főleg a kisebb településeken.

– *Mi volt a feladata a halasi Kegyelet Kft. vadkerti munkatársaként?*

– Minden. Ha meghalt valaki, és a család engem kért fel a temetés intézőjének, akkor csörgött a telefon, és már jöttek is a gyászolók. Ilyenkor minden gesztus, minden mondat fontos, hiszen nekik nagy szomorúságuk, gyászuk van. Ebben kell segíteni és vigasztalni. Ilyenkor végigbeszélünk mindent.

Az én dolgom volt a papírmunka is, ebben mindvégig feleségem volt nagy segítségemre. Ugyancsak az én tisztem volt a halottszállítás, ehhez társult még az anyakönyvezés intézése, de még az is, hogy én mentem ki a gyászoló családdal megnézni a sírhelyet. Van egy térképem ugyanis arról, hogy melyik sír hol van. Ezután bejelentettem az egyháznál a sír helyét, majd következett a halott előkészítése a temetésre, a ravatalozás és a végtisztesség megadása. És én adtam ki a koporsót és temetkezési kellékeket, melyeket a cég katalógusából lehet kiválasztani.

– *Mi a temetkezési vállalkozó teendője, amikor bejelentik a halálesetet?*

„Itt nem lehet bakizni”

Negyedszázad a temetkezés szolgálatában

– Ha megkeresett vagy felhívott a család, hogy meghalt a hozzátartozója, az első kérdésem az volt, hogy orvos lát-

ta-e. Mivel csak ezt követően szabad elszállítani a halottat.

– *A háziorvos véleménye elég ilyenkor?*

– Ha éjszaka hal meg az illető, akkor az ügyelet, ha nappal, akkor általában a háziorvosa ad papírt arról, hogy a holttest szállítható. Ezután a szállítókoporsóban elvittem a temetőbe, és betettük a hűtőbe.

– *Ez milyen hideg?*

– Megfagy a halott, tehát legalább mínusz egy fok.

– *Boncolást minden esetben végezni kell?*

– Nem, csak akkor, ha a háziorvos elrendeli, de az nem itt történik, hanem Kiskunhalason. Akkor rendelhető el a boncolás, ha váratlanul hal meg valaki, és az orvos nem ismeri a betegségeit.

– *Mi történik ezután?*

– A mosdatás és az öltöztetés következik. Rendbe rakva tesszük a temetés napján a koporsójába.

– *Hogyan küzdhet le a hullamerevség?*

– Ez a halál után néhány órával áll be, ilyenkor nem mozdítható a halott. Ez a merevség egy idő után azonban kiáll belőle, kihűl a test, és akkor már szépen öltöztethető. Nem kell tehát eldarabolni a ruhát meg erölködni.

– *Milyen ruhákat szoktak adni a halottra?*

– A legszebbeket. Mindenkinek a korához illőt. Egy nyolcvanévesre nem adnak világos ruhát, egy fiatalra nem adnak feketét.

– *Volt-e különleges kérések?*

– Például a bor! Volt olyan, aki kérte a koporsóba. Más is előfordult, például odajött hozzám valaki, hogy ha ő meghal, akkor ez és ez a ruha legyen rajta, éjjenek a kandelaberek, és így tovább. Ezeket igyekeztem is teljesíteni.

– *Mi a helyzet a cigányoknál?*

– Amikor egy cigány bácsit temettünk, akkor láttam, hogy a hozzátartozók a ravatalnál pénzt tettek be a koporsóba. De a protestánsok között nincs sok cigány, úgyhogy erről többet nem tudok.

– *Volt-e olyan, hogy valaki még életében megrendelte a koporsóját és a többi kelléket, és netalán hazavitte?*

– Egy olyan néniről tudok, aki három éven keresztül tároltatta nálunk a koporsót, amelyet saját maga számára választott ki. Becsomagoltuk,

és betettük a garázsba. Amikor eljött az idő, akkor aztán abban temettük el.

– *A földbe milyen anyag kerülhet?*

– Csak olyan, ami lebomlik. Ilyen a koporsó, a szemfedél, sőt maga az átlátszó fólia is, amelyben a halottat kiadja a kórház. Ez a szabály.

– *Milyen dolog ismerős halottat vagy akár hozzátartozót ellátni?*

– Az első halottam az öcsém volt. Nem is voltam magamnál... De ezt is el kellett végezni. Mindenkiel egyenlően bántunk. Ha valaki úgy hal meg, hogy nincs neki senkije, az is ember, jár neki a végtisztesség. Inkább gond a kor. Mert ha valaki hetvennyolcvan éves, hát Istenem, leélte az életét, meghalt, ez a világ rendje. De a fiatalok esetében, ha a halott huszonéves vagy akár gyerek, nagyon megrázó.

– *A ravatalozó miként van előkészítve a temetésre?*

– Bent fekszik a koporsóban a halott, és legalább a szemfedéllel le van takarva. Aki meg akarja nézni még utoljára, az odamegy, felhajthatja, megnézheti. Reggel, miután fölraflatoltunk, nyitva az ajtó, bárki bemehet.

– *Régen tartottak Vadkerten éjszakai virrasztást. A ravatalozóban van-e erre igény?*

– A cigányoknál virrasztanak még éjszaka, de otthon, a halott pedig a ravatalozóban van. A magyarok reggel jönnek, mire kész a ravatal, és felváltva ott vannak a halott mellett a temetésig. Olyan is van, hogy csak a felravatalozásra jön ki a család, s miután meg-

– Itt a homokos talajon nagy a beomlás veszélye. A sír úgy legyen szétszedve, hogy ha nem pilléren van, nehogy rádőljön a sírgödörre. Ez nem az én munkaköröm, de azért nem árt odanézni, hogy rendben van-e minden.

– *Maga a temetés hogyan történik? Milyen irányban fekszik például a halott?*

– Soltvadkerten mindig fejjel a város irányában. Ha jól tudom, három személy van megfordítva, hogy ők ne fejjel legyenek a város felé, hanem lábbal. Ez volt a család kérése. A fejfát mindig úgy szúrtam le, hogy aki a sírhoz áll, el tudja olvasni a szövegét. Ha kettes sírról van szó, akkor a férfi mindig baloldalt, a nő mindig jobboldalt fekszik.

– *A sírásóval, temetkezési vállalkozóval kapcsolatban élnék bizonyos téveszmék. Van-e például olyan ember, aki nem fog Önnel kezelt?*

– Egyvalaki mondta azt, hogy velem nem fog kezelt, mert az neki a halálát jelenti. Aztán az is előfordult, hogy elmentem egy házhoz valami egészen mást intézni, és már rohantak oda a szomszédok, hogy „jaj, ki halt meg, hogy itt a Rózsa Imre?”. De legalább ilyenkor jobban örültek, hogy mindenki életben van. Egyébként pedig éjjel-nappal készenlétben voltam, be volt kapcsolva a telefonom, mert bármi történhetett. Az is gyakran előfordult, hogy csak érdeklődtek, tanácsot kértek, mivel az emberek jó része nincs tisztában azzal, hogy mi a teendő, ha valaki meghal.

A SZERZŐ FELVÉTELEI

nézték, lezáratják a koporsót, és hazamennek.

– *A hűtőkamra kialakítása miatt szűnt meg a halott otthoni tárolása, illetve a virrasztás?*

– Nem, sokkal hamarabb. Akkor még nem volt hűtőkamra a ravatalozóban, hanem Kiskőrösön hordtak jéget, azzal hűtötték a testet. Az aztán olvadt, edényekbe gyűjtötték a vizet, de a szag sem volt kellemes. Ezért kellett aztán a hűtőkamra. Az éjszakai virrasztás szerintem egészségügyi okok miatt szűnt meg: a mai ember már másként gondolkodik, mint eleink nyolcvan-száz évvel ezelőtt.

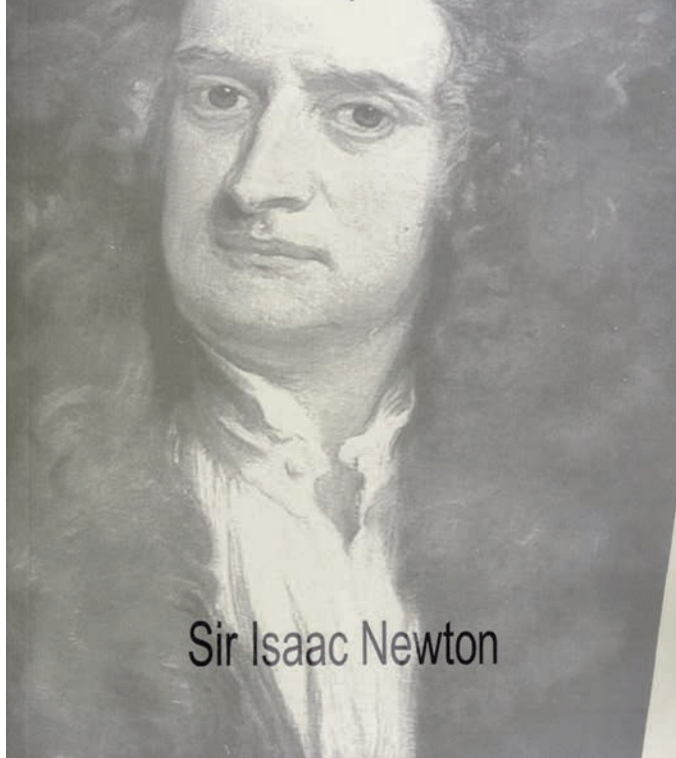
– *A sírásónál mire kell figyelni?*

A nyugdíjba vonuló temetkezési szakember beszélt a visszasságokról és a nehéz pillanatokról is. Az éjszakai „riadókról”, amikor a nyomozók hívták a talált halott elszállítására, a sírkövekkel telezsúfolt temetőkről, ahol éppen csak nem estek el, miközben a sírhoz vitték a koporsót, ráadásul ónos esőben, és a gyermektemetésekről, melyek a legmegrázóbbak. És bizony itt nem lehet bakizni.

Végül feleségével egymásra nézve úgy zárták a beszélgetést, hogy a huszonévi nehéz volt, elég volt, de emelt fővel mehetnek végig a városon, mert mindenkinek igyekeztek segíteni a nehéz napokban.

■ IFJ. KÁPOSZTA LAJOS

Észrevételek Dániel próféciáiról és Szt. János Apokalipsziséről

Sir Isaac Newton

sára és Isten megismerésére fordította ideje nagy részét.

A mű Newton halála után hat esztendővel, 1733-ban jelent meg *Observations upon the prophecies of Daniel and the Apocalypse of St. John* címmel. Unokaöccse, Benjamin Smith adta ki, és a tudóst személyesen is ismerő angol lordkancellárnak, Peter Kingnek ajánlotta.

A magyar változat Szabó-Nagy Zsuzsanna szakszerű és gördülékeny fordításában 290

sher.wordpress.com/ honlap tájékoztató. Érdemes felhívni a figyelmet arra, hogy teológusok, történészek, felsőoktatási intézmények és könyvtárak kedvezményes áron juthatnak a kiadványhoz.

■ REZSABEK NÁNDOR

Sir Isaac Newton: Észrevételek Dániel próféciáiról és Szt. János Apokalipsziséről, D7 Kiadó, Budapest, 2012. Ára: 2990 forint.

„Az Keresztyén atyafiak kezébe...”

Szenci Molnár Albert Imádságos könyvecskéje

Vannak könyvek, melyek örök érvényű tartalmat hordoznak, így az olvasók érdeklődésére tarthatnak számot napjainkban is.

Szenci Molnár Albert *Imádságos könyvecskéje* című műve 1621-ben Heidelbergben jelent meg először (eredeti címe *Imadsagos könyveczke, melyben szép hálá adásoc és áhítatos könyörgésec vadnac mellyet magyar nyelven uyonnan boczáttot ki Szenci Molnár Albert*). Faksimile kiadását a Balassi Kiadó és a Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézete jegyzi, a *Bibliotheca Hungarica antiqua* sorozat 35. köteteként jelent meg 2002-ben. Az imponzans, kisméretű könyv kultúr- és vallástörténeti szempontból is különleges.

Szenci Molnár Albert (1574–1634) nyelvteszt, költő, kálvinista zsolnártárfordító volt. Annak ellenére, hogy több évtizedet élt távol az országtól, magyar nyelvű biblia- és zsolnártárfordításával a 17. századi tudós magyar gondolkodók és a reformáció elkötelezett hívei között kell számon tartanunk.

A református istentiszteleteken máig használatos, énekelhető zsolnártárfordításokat ő ültetett át magyar nyelvre, melyek *Psalterium Ungaricum* címmel jelentek meg (1607). Latin-magyar, magyar–latin szótárt készített (1604), teológiai értekezéseket

fordított, többször megjelentette a vizsolyi Bibliát javított kiadásban, mindezt patrónusai segítségével.

Az *Imádságos könyvecskéje* fordításának alapjául *Joannes Frisius Christianes Betbüchlein* című műve szolgált. Szenci Molnár céljai szerint a kötet gazdagon összeállított könyörgésgyűjtemény, mely elsősorban a hívők otthoni hitéletét hivatott elősegíteni, erősíteni. A fejezetekre tagolt műben szerepelnek napi használatú szövegek is – *Hiszek-egy, Tízparancsolat, Mi-atyánk* –, melyeket a fordító magyarázatokkal is ellátott. (Az imádságok szerzőit több helyen csak nevük kezdőbetűi jelzik.) Gyönyörű magyar nyelvű énekszövegeket olvashatunk a kötetben (*Magyar országnac panasza, Oh én Uram és en Istenem...*) a gondos fordítói munkának köszönhetően.

A faksimile kiadványok előnye, hogy a mai olvasó szinte „megfogható közelségbe” kerül a szerzővel és korával. Ha pedig az ember hozzászokott a korabeli betűkhöz, már folyékonyan megy az olvasás.

Szenci Molnár fohászokódásai, áldáskívánságai napjainkban is érvé-

nyesek, átélhetőek, fontosak számunkra. *Luthert* és *Kálvint* követve ő is vallotta, hogy mindenkinek a saját nyelvén kell hitéletét gyakorolni, fohászokodni, zsolnártákat énekelni; erre példa a *Zsolnártok könyvéből* merítő gyűjteménye. Könyve a különböző társadalmi rétegekhez egyaránt szól, sorai között a hívők minden élet-helyzetben segítséget találhatnak, legyen az olvasó akár a hitéért üldözött, akár a török elől menekülő ember, és imádkozzon a természeti csapások ellen, avagy az országért, a népért.

Szenci Molnár Albert, aki a 17. századi Hessen és Pfalz kálvinista fejedelemségeiben fejtette ki bibliakiadói és fordítói tevékenységét, s ápolta rendszeres kapcsolatokat például *Kempelen Farkas* csillagással – és sok neves heidelbergi és wittenbergi teológiai professzorral is –, az *Imádságos könyvecskéjével* tartalmazó olvasnivalót adott, ahogy ő írta: „az Keresztyén atyafiak kezébe...” Tette ezt 1621-ben, s ennek ma is örülhet az erre fogékony olvasó.

■ HETESSY CSABA

Nyomdászként is az „új hit” hirdetője volt

Monográfia Abádi Benedekről

► „Abádi Benedek jeles protestáns prédikátor élete és műve minden bizonnyal elsősorban a reformáció egyházainak történetírása részéről számíthat megkülönböztetett figyelemre, de nem lehet kétséges, hogy kulturális jelentősége és hatása messze túlmutat a protestáns közösségek határain” – írja *Ittész János* nyugalmazott evangélikus püspök annak a kötetnek az ajánlásában, amely a 16. századi nyomdász és lelkész születésének közelgő ötszázadik évfordulója alkalmából jelent meg.

A kötet szerzőjét, *Kovács Miklós* Szegeden élő nyugalmazott főiskolai tanárt, a *Tiszatáj* című folyóirat volt szerkesztőjét az ösztönözte a mű megírására, hogy Abádihoz hasonlóan maga is Abádszalókon született, jelenleg pedig a csongrádi megyeszékhelyen él, abban a városban, ahol a néhai ígérhirdető 1545-től 1552-ig működött. (Az egyébként református szerző azt tervezi, hogy szobrot állíttat neves földijének Abádszalókon. A kivitelezéssel *Kalmár Márton* szobrászművészt bízta meg.)

Abádi Benedek (1514?–1552?) nyomdász és prédikátor neve leginkább az *Erdősi Sylvester János* által magyarra fordított teljes *Újszövetség* kapcsolatban lehet ismerős olvasóink előtt is. Az 1541-ben Sárvár-Újszigeten napvilágot látott kiadvány az első olyan teljesen magyar nyelvű

nyomtatott könyv, amely Magyarországon jelent meg.

Kovács Miklós tudományos szempontból igényes, ugyanakkor a nem szakemberek számára is könnyen olvasható, számos korabeli metszet,

vester-féle *Új Testamentum* elkészítésének körülményeiről, nyomdai munkálatairól is.

Képzletben barangolhat az olvasó a *Luther* és *Melanchthon* korabeli Wittenberg utcáin is, hiszen Abádi 1543–44-ben ebben a városban folytatta teológiai tanulmányait. Ugyancsak itt avatták lelkésszé, és innen hívták meg Eperjes, majd Szeged városába, ahol másokkal együtt ő is az „új hitnek”, azaz Luther tanainak hirdetője lett.

1552-ben, amikor a török harmadjára dúlta fel a Tiszaparti várost, Abádinak végleg nyoma veszett. Bár egyes történészek úgy vélték, hogy alakja később újra felbukkant. Némelyek úgy gondolták, hogy Abádi azonos azzal a *Pap Benedek* nevű, tehetős kálvinista kereskedővel, aki Szegedről Debrecenbe költözött, de ezt az elméletet végül többen – köztük maga a könyv szerzője is – megcáfolták.

A kötetet függelék zárja, benne az *Új Testamentum* Abádi által írt végzavarával, illetve Nádasdyhoz írott, 1541. május 29-én kelt levelének szövegével.

Kovács Miklós munkája a szegedi polgármesteri hivatal, Abádszalók Város Önkormányzata, valamint *Ittész János* támogatásával jelent meg.

■ G. Zs.

Kovács Miklós: Abádi Benedek. Nyomdász és prédikátor a reformáció hőskorában. ADG Stúdió Kft. Hely, év és ármegjelölés nélkül.

Valentin

Amerikából tört ránk, no nem a szerelem, hanem a szerelmesek napjának kinevezett Valentin-nap, amelynek nem túl sokan ismerik az eredetét. Nem is csoda, hisz elsőként a kereskedők „cuppantak” rá az ötletre, és borították el a várost giccses piros szívekkel.

Kapható is 540 forintért, 1100-ért, 2400-ért és ki tudja, mennyiért. Előbb csak kevesen, majd az évek múlásával mind többen vásárolták a méregdrága virágokkal együtt, mert hát miért ne épp akkor kelljen kénytelenesen kifejezni a párunknak a szeretetünket, amikor – a tél közepén – a legdrágább a virág. Én még sihederkoromban úgy tudtam – és akkor mindenki más is –, hogy május a szerelem hónapja, amikor „virágba borulnak az orgonák”.

Amerikából érkezett a „Valentin-napi” szerelem, ahol nyíltan szeretheti egymást fiú és leány, házasmber és szingli nő, homo és hetero, és ez a szerelem már a politika régióit is bejárja, és a keresztyén országnak hitt Amerika elnöke is kampányolhat a hatalomért a Biblia tanításával ellentétes szabadsággal. Még jó, hogy elnöki esküjét két Biblia felett tette le. A jóhiszemű szemlélő akár azt is gon-

dolhatja, hogy tudja, mi van a szent könyvekben leírva. Ám lelke rajta, ő tudja, mit csinál.

De mi is a magyarázata ennek az első hallásra a gyönyörű érzéseket hangsúlyozni látszó ünneplésnek?

A történetet *Szent Bálint* terni püspök nevéhez kapcsolják, őt tartják a jegyesek védőszentjének. Állítólag *II. Claudius* császár megtiltotta katonáinak a házasságot, az engedetlen püspök azonban titokban összeszervezte a szerelmespárokat. Amikor ez kiderült, börtön várt a „rebellis” püspökre, aki a börtön mélyén még csodát is tett: imái révén visszaadta látását a börtönőr lányának. Mondhatjuk, végül is házasságpárti volt.

Mindez azonban az egyre divatosabb „Valentin-napozók” körében nem tudatosul, mert legtöbbjük csak az együttélést, a szabad szerelmet, de nem a házasságot választja. Ezért van szerintem kiemelten is nagy jelentősége annak, hogy az egyházak éppen ilyenkor tartják a házasság hetét, hangsúlyozva a házasságkötés pozitívumát, egyedüli, Isten szerinti biblikus voltát – szemben a mindenféle szerelmet ünneplők giccses piros szíveivel.

■ MAROSI NAGY LAJOS

Amit még mindig tudni akarsz a szexről

Filmterápia a házasság hetében

Hogy a keresztyének prúdek lennének? Legalábbis vitatható ez a vélekedés. Az mindenesetre tény, hogy a szegedi Belvárosi mozi a *házaság hete* helyi szervezőinek tudtával és beleegyezésével tűzte műsorára az *Amit még mindig tudni akarsz a szexről* (*Hope Springs*) című, 2012-ben készült amerikai filmet.

Azt gondolom, kicsit talán úgy vagyunk a testiség kérdésével, mint az a felnőtt, aki valódi mese helyett a zöld disznóról kezd mesét mondani a gyerekeknek. Néha körülírjuk, kerülgetjük a témát, hogy ne kelljen konkrétan kimondani a dolgokat. Nem mintha nem akarná ezt megtenni az egyik vagy a másik érintett fél, csak nehéz. Nehéz beszélni a szexualitásról. Ezért sokszor nem esik szó róla, és idővel a tett is elhal. Elhalhat. Hogy ez ne így legyen, abban sokat segíthet ez az őszinte és kedves mozifilm.

Bár a magyar cím annyiban talán nem egészen szerencsés, hogy a néző eszébe juttathatja *Woody Allen* színész-rendező 1972-es, *Amit tudni akarsz a szexről... de sosem merted megkérdezni* (*Everything You Always Wanted to Know about Sex*) című filmjét, amely teljesen más műfajú és fajsúlyú alkotás.

A *David Frankel* rendező által jegyzett munka révén egy harmincegy esztendeje együtt élő, középkorú házaspár, Kay és Arnold – *Meryl Streep* és *Tommy Lee Jones* alakítja őket kiválóan – mindennapjaiba nyerhetünk bepillantást.

A megszokott, hétköznapi tettek monoton ismétlődnek. A szavak és az érintések már rég elvesztek valahol útközben, de az asszony nem adja fel, meg akarja menteni a házasságukat, és befizeti magukat egy egyhetes párterápiára.

Igen, a beszélgetések alatt óhatat-

lanul előkerülnek a szexuális szokások és vágyak is, például az orális szex kérdése, de véleményem szerint nem ez az elsődlegesen fontos a filmben, hanem az, hogy két, egymástól testileg és lelkileg is eltávolodott ember miként kerül ismét közelebb egymáshoz. Hogyan tanulnak meg újra beszélni egymással és egymáshoz, miként fejezik ki újra az érzéseiket és fogalmazzák meg a gondolataikat,

mert belátják, hogy a másik van annyira fontos, hogy ne akarják elveszíteni.

Ami engem illet – ámbár az interneten azt olvastam, hogy ez egy kifejezetten „női film” –, asszonytársaim helyett elsősorban férfiaknak ajánlanám ezt a mozit: olyan férjeknek, akiknek nehezükre esik beszélni az érzéseikről, illetve kimutatni azokat. Mert ez a mű magyar címével elteltenben *nem* a szexről – vagy korántsem csupán arról – szól, hanem sokkal inkább az intimitás hiányáról, arról, hogyan veszíthetjük el egymást a múlt évek alatt, ha nem vagyunk résen. Arról, hogy miként maradhatnak el lassan a beszélgetések, a közös programok és az érintések.

Ne csak a házasság hetében – hanem mindig – tegyünk róla, hogy ez ne így legyen, és Kay és Arnold filmbeli esete kinek-kinek legyen példa arra, hogy sosem késő változtatni, újrakezdeni. Újat kezdeni. Együtt. Egy-másért.

■ GAZDAG ZSUZSANNA

Rojtosra táncolt cipellők a Fasorban

A magyarországi evangélikus gimnáziumok népművészeti találkozója negyedszer

► **Dagadó pruszlíkok, pergő bokorugrós szoknyák, lengő hajfonatok. Újra népies virtussal telt meg a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium díszterme. A vigalom hatására valamiképp megenyhültek még a szigorú ábrázatú igazgatóportrék is, ez már csak a népzene sajátja, mely szájról szájra, lélektől lélekig árad. Az iskola negyedik alkalommal adott otthont február 8-9-én a magyarországi evangélikus gimnáziumok népművészeti találkozásának, vagyis a MEGiNT-nek.**

A kétnapos rendezvény első napja a hangolás-hangolódás jegyében telt. *Hámor Endrének*, a gimnázium igazgatóhelyettesének köszöntése után *Navratil Andrea* népdalénekes vezényletével és a *Rojtos* zenekar közreműködésével tanulhattak „sláger-népdalokat”, azaz táncházakban népszerű dallamokat a diákok. A filigrán, ellenben csupa tűz énekesnő dalolt szerelmi búról-bánatról, válaszüti hideg szelekről, de a férfútn tett zöldborsófőző bosszú édes ízéről is. Nemhiába lett a népművészet ifjú mestere, aki ennyiféle érzést képes hangszálaival megeleveníteni.

A *Fordulj, kedves lovam* című népdalt kifejezetten azzal a céllal tanulták, hogy másnap *Kallós Zoltán* tiszteletére elő is adhassák, ez a válaszüti dallam ugyanis különösen kedves a Kossuth-díjas néprajzkutatónak. Ha a lassan, de ritmusosan hömpölygő dallam nem vésődött is pontosan a gyerekek fejébe, a *napszentület* szót biztosan megjegyezték, amely a naplemente székely megfelelője. A legbátrabban az *A kalapom, a kalapom félig selyem...* című nótá „Szerettelek, csak azt bánom” sorát zengte a minden valószínűség szerint sok szerelmes keservet maga mögött tudó ötödikes.

A napszentület a szállásfoglalással folytatódott. Az ország különböző pontjairól, tíz iskolából érkezett gyereksereg megrohmozta a kollégiumot, majd a táncparkettet. A villanyoltást viszont bajosan tolhatták, hisz tudták, másnap képviselniük kell „a hazát”, ki dalban, ki táncban mutathatja meg, ki a legény, a leány a vidéken...

Szombaton délelőtt tíz órakor izgatott gyerekzsivaj töltötte meg a dísztermet. Már huncutabban csillogtak a szemek, alighanem a kollégiumi akolmeleg hozta meg a közösségi érzületet.

Sivák Veronika műsorvezető (a Fasor 8. osztályos tanulója) köszöntötte az érezhetően „várakozóülésbe” helyezkedő közönséget, majd az iskola nevében köszönetet mondott a rendezvényt támogatóknak: *Gáncs Péternek*, a Déli, *Fabiny Tamásnak*, az Északi Egyházkerület püspökének, *Pröhle Gergely* országos felügyelőnek, valamint *Kákay István* országos irodaigazgatónak. Aztán a díszvendégekhez fordult: ünnepélyes köszöntésben részesült *Radosné Lengyel Anna*, a Déli Egyházkerület felügyelője, *Kákay István* országos irodaigazgató, *dr. Latorcai Csaba* nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkár és *Hajdó Ákos*, az iskola igazgatója, egyben a rendezvény fővédnöke, aki rögvest szólásra is emelkedett.

Az igazgató *Bartók Béla*, *Kodály*

Zoltán és Lajtha László népi kincseket kutató, rögzítő és továbbadó munkásságát méltatta. Biztató jelnek tekintette a *Fölszállott a páva* című népzenei vetélkedő sikerét, mert szerinte ez igazolja, hogy a népzene 2013-ban is vonzza az ifjúságot. Személyes élményt is megosztott a hallgatósággal: családjával egy széki faluban vakációztak, és egyik éjjel nem tudtak elaludni az ifjúsági házból dübörgő diszkózenétől. Persze ez csak kirívó példa, és az éles kontraszt miatt lehet humoros. A diszkótematikát továbbfűzve *Hajdó Ákos* a gykori diszkóbaesetekre tért ki. Tánc-házbaesetekről ellenben keveset lehet hallani – állapította meg. Aztán ünnepélyesen megnyitotta a MEGiNT-et.

Az ideai találkozó jelmondata, egy *Kallós Zoltántól* való idézet az erdélyi magyar néprajzkutatót-népzene-gyűjtőt felvezető szövegben is elhangzott: „Addig leszünk magyarok, amíg magyarul énekelünk és magyarul táncolunk. Ha ilyen szellemi javakkal táplálkozunk, még biztosan kibírjuk ezer évig Európában.”

A műsorvezető „élő legendának” nevezte *Kallós Zoltánt*, majd rövid összefoglalót adott életútjáról, munkásságáról. A válaszüti születésű zeneértő és -érző sokszor volt válaszüton életében. Például a magyar nyelvű oktatást betöltő 1957-es rendelet után. A moldvai csángó falvakat sújtó kegyetlen intézkedés se üzte el hazulról, nem tudott ugyanis elszakadni a vidéktől, ezért nyolc évben keresztül a Gyimes völgyében fakitermeléséknél vállalt munkát.

Kallós Zoltán nem a szavak embe-re. Látszik, hogy a színpad sem az ő közege. Az anekdoták megidézésével azonban újra látja maga előtt az otthoni hegyeket, és egyre inkább magával ragadja a közönséget. *Martin Györgyöt*, a szintén legendás néptáncost és néptáncutatót „Gyurkaként” emlegeti, közös mezőségi csavargásaikat sorolja.

Martin minden pénzét filmre költötte. Ahol tudtak, filmeztek. 1936-ban kezdték a közös munkát. Elsősorban Szék környékén forgattak, mert ez volt akkoriban a legkevésbé ismert vidék. Madéfalván például egy féllábú embert is megtáncoltattak, aki a

háború előtt még ép fizikummal járhatta a legényest. (A lelkiület, úgy látszik, nem változott.) Fűzesen meg egyszer az egyik buszsofórt annyira elkapta a nosztalgia, hogy csapot-papot hagyva „kiszállott” pár csizmacsapkodásra.

„Gyurkának” az élete volt mindez, *Kallós Zoltán* elmondása szerint

Kallós Zoltán

„majdhogy ölbe nem vette az adatközlőket”. Mindezt legjobban a tarsolyban hozott kisfilmek igazolják. A

Lehull a lepel Martin György szobráról

filmkockákon végtelenül szeretetteljes dialógusokat láthatunk, és szeretni való, hol gyönyörködtető, hol megnevetető dialektusokat hallhatunk – kiváltképp a csángó nyelvjárás keltett nagy derűtséget néhol selypének, néhol pöszének tetsző hangformálásával, ezt tetézte a magashegyi tisztaságú asszonyság hangfékvésének valószínűtlen magassága, beszédének elképesztő vehe-

renciája és kedélyének felhőtlen játékossága.

A tulipános ládikás szobákból sajnos aztán hamar ocsúdnia kellett a közönségnek, a szoboravatás előtt a csoportok ebédelni vagy előadásukat gyakorolni indultak. A díszterem az elkövetkező órákra percre pontosan be volt osztva a próbákra.

Két óra előtt már ugrásra készen álltak körül a tévések, fotósok és civil lesekkel a még fátyol takarta *Martin György-szobrot*. Az Erkel-díjas egykori fasori diákról megemlékeztek dalban és szóban egyaránt.

A *Rojtos* zenekar és *Navratil Andrea* előadásában magyarul pádi összeállítását hallhatott a közönség, aztán első kézből idézték meg *Tinka* – ez volt *Martin György* fasori beceneve – emléket a meghívott vendégek: *Borbély Jolán*, *Martin György* özvegye, *dr. Felföldi László* néprajzkutató, *Martin* munkatársa, *dr. Liptay György* professzor, *Martin* egykori osztály- és padtársa, valamint *Éri Péter*, a *Sebő* együttes egykori és a *Muzsikás* mostani tagja (kontrása), a

lelkéze szentelte fel a megemlékezés fontosságát köré építve mondandóját.

A műsorvezető köszönetet mondott az iskola nevében a Budapesti Evangélikus Gimnázium Volt Növendékei Egyesülete tagjainak, hiszen nélkülük nem készülhetett volna el az emléktábla *Martin György* domborműve mellé.

A szobrot leleplező volt növendék, *Liptay* professzor – aki padtársával a kémiát nemigen tudta megkedvelni, de maga sem igen csujogott – *Martin György* nemzetközi elismertségére, például az etiópiai császártól kapott érdemrendre hívta fel a hallgatóság figyelmét. A szoboravatás *Martin György* egyik legkedveltebb, „fellegajtó-nyitogató” nótájával zárult.

Közben főntebb dübörgött a padló a táncos lábaktól, melyek lassan remegésbe is kezdhettek, hisz elérkezett a fellépés ideje.

Nyitányként a *Kalotaszegi táncokat* a Prima Primissima díjas *Bihari János táncgyűjtés* utánpótláscsoportja járta el – ebben a MEGiNT lelke, *Barcsay Zsombor* is bokázott egy sort.

Az orosházi Székács József Evangélikus Gimnázium fiai botokkal legénykedtek, leányai „Bújj-bújj, zöld ág”-at és körtáncot jártak.

Egész sereg fasori leány fakadt dalra a délután folyamán, mindannyian *Martin György* és *Kallós Zoltán* közös gyűjtéséből hoztak dalokat. Velük vette fel a versenyt a szarvasi Vajda Péter Evangélikus Gimnázium egy szem (egy száz) diákja. A fasoriak persze mint házigazdák később még táncal is rálicitáltak a vendégekre.

A nyíregyházi Luther Márton Kollégium diákjai szatmári népi táncokkal érkeztek. Az orosházi Székács József Evangélikus Gimnázium énekesei békési Bartók-népdalcsokorral kedveskedtek. A Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium *Zelke* néptáncgyűjtése zene- és táncokkal is fellépett, bukovinai székely módra pengettek, majd magyarbódi táncokat jártak. A Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium diákjai népdalokat, legényest és dunántúli ugrókat is hoztak egy szuszékkal.

A tarka népi kavalkád második felvonását a *Bihari* gyermekcsapata nyitotta ugrós táncokkal. A győri Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ önképző népdalénekes közössége katonadalokat, párválasztó énekeket és táncokat, valamint citerazenét hozott. A soproni Eötvös József Evangélikus Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola és a Nyugat-magyarországi Egyetem Roth Gyula Gyakorló Szakközépiskolájának közös néptáncszakköre somogyi táncokat járt.

Mindezek után *Hámori András* és *Viszló Manka* táncművészek előadásában nyáradszéki táncban gyönyörködhetek az egybegyűltek, majd az örömtánc vette kezdetét a színpadon.

A *Rojtos* zenekar idén is kitétt magáért. A muzsika életető erejéről tanúskodik, hogy ennyi órán át, reggeltől estig képesek voltak mosolyogva húzni a nótákat. A zenekar tagjai: *Nyitrai Tamás* vezető primás, *Bednárik János* másodprimás, *Danhauser Lilla* kontrás, illetve *Danhauser Máté* bőgős. Reméljük, húzzák majd jövőre is!

■ KINYIK ANITA

Biharis lányok keszkenője

FOTÓK: DOMOKOS ZSÓFIA

Magabiztosságból jeles, avagy már MEGiNT fasori farsangi forgatag

► 195 cm, 19 év. Tejfölszöke haj, eltökélt arckifejezés. 13 évnyi leányos csizmaszárscsapkodás – **Bihari. Műszaki menedzser szak, első évfolyam – műszaki egyetem. Barcsay Zsombor, a MEGiNT, azaz a magyarországi evangélikus gimnáziumok népművészeti találkozójának megálmodója, hajtómotorja és (fasori) tető alá hozója csenget az Üllői út 24. 99-es kapucsenegőjén. Se teát, se gyümölcsöt nem kér, csak beszél-beszél. Fejében költségvetési táblázatok, a február 8–9-ei találkozó utógondozásának napirendi pontjai és persze újabb ötletek a következő találkozókra...**

– 2011-ben már készült veled egy miniinterjú az EvÉlet hasábjain, melyet Ittész Szilvia jegyzett. Most „megint” a célból, hogy a találkozót nem látogatók is megtudhassák, mi minden történt azóta a MEGiNT háza táján.

– Szerencsére évről évre fejlődünk. A tavalyi MEGiNT újdonsága a MEGiNT-póló volt a MEGiNT-emblémával, idén pedig a MEGiNT-naptár – ez szintén az én ötletem volt. Korszerűsödni akarunk, ezért jött létre például három hónappal ez előtt a honlap – www.megint.org –, amely egyik volt évfolyamtársam, Balázs Norbert munkája.

Praktikus olyan szempontból, hogy a résztvevők ezen a területen regisztrálhatnak, aztán itt foglalhatnak szállást, igényelhetnek reggelit, vacsorát, és így tovább. Előnye még, hogy képeket is fölpackolhatunk, amelyeket az érdeklődők mindig szívesen nézegetnek. Természetesen már fenn vagyunk a Facebookon is, így könnyebb az információáramlás. Közben készül a honlap második verziója, ráfér ugyanis egy kis ráncfelvarrás.

– Azért megidézhethetnéd a kezdeti impulzusokat, és megoszthatnád az olvasókkal, mi az, ami négy év és sok nehézség után is olyannyira nagy erővel hajít, hogy már a következő találkozó dátuma is megvan – 2014. február 21–22.

– Az előző évek tapasztalataiból okulva tűztük ki ilyen korán az időpontot, ugyanis kommunikációs ügyetlenségek folytán ez a mostani alkalom is számtalan más evangélikus rendezvénnyel ütközött, így például az aszódi, orosházi és soproni jótékonysági bállal, a budapesti Szehtelobállal...

A találkozó hagyományá tétele az egyik indíttatás még általános iskolából való. Az Erkel Ferenc Általános Iskolában – ahová negyedik osztályos koromig jártam – *Csak tiszta forrásból* címmel egynapos fesztiválokat rendeztek. Ezek önművészeti jellegű rendezvények voltak, amelyeket a Teka, a Terézvárosi Kulturális Alap támogatott. Aztán sajnos nem tudták finanszírozni tovább, és megszűnt. A fesztivál szervezője Nits Márta, az énektanárnő volt, akivel – néptáncos lévén – igen hamar bensőséges viszonyba kerültem. Az egyébként a Néprajzi Múzeumban népdalminősítő versenyeket szervező tanárnő minden évben részt vesz, sőt részt vállal a találkozóon. Mondhatjuk: kiveszi a részét a MEGiNT-ből.

A másik motiváló közvetve Végh Szabolcs volt, az evangélikus népzenei találkozó – február végén kerül sor a hetedik ilyen alkalomra – balatonszárszói illetőségű szervezője.

Fontos impulzus volt még az EGOT, az evangélikus gimnáziumok országos találkozója, ahová 2009 szeptemberében látogattam

– Ez egy olyan műfaj, ahol szinte kötelezőnek mondható az erőszakosság. Nekem ez megy, én tudok ilyen lenni. Na nem asztalborításig, de azt vallo, hogy oda kell tennie magát az embernek. Kemény harcok folynak például a támogatásokért. Ezt

kalmat ragadtam meg a felkérésre. Boross Sándor, a Bihari ügyvezető igazgatója azt mondta, eljönnek, de valami kis pénzt azért próbáljunk előteremteni. Akkor kitaláltam, hogy a fasori táncscapat, amely akkor több rendezvényen is föllépett, bérelje a

kiket sikerült eddig megnyerni a MEGiNT-nek, azt hiszem, méltán lehetünk büszkéek a találkozóra!

– Látszólag egy egész stáb tüsténdett körülöttem a rendezvény alatt: tanárok, fotós lányok, rendezkedő fiúk... Hogyan működtek együtt, hogyan zajlanak az előkészületek?

– Gyenge pontunk a csapatmunka. Egy állandó stábot szeretnék kialakítani, de ez nehézkesnek bizonyul. Persze mondhatjuk, évről évre javul. Állandó tag testi-lelki legjobb barátom, Fehér Jenő, ő küldte át például most reggel még gyorsan a képeket, mert nekem nem volt időm bemenni a suliba. Vele beszéltem meg szinte mindent, meg együtt agyalunk dolgokon, mit hogy kéne például a MEGiNT-tel. Zoli bácsi, azaz Abaffy Zoltán tanár úr – ha szabad ilyen mondani – országos cimboránk.

Tehát a már megidézett honlapkészítővel együtt mi hárman vendiákok, két tanár – Zoli bácsi mellett Jernei Anikó munkaközösség-vezető –, az igazgató úr – Roncz Béla után Hajdó Ákos – és a mindenféle papírmunkát intéző szívélyes titkárság mondhatók a kemény magnak. A többi tanár elsősorban abban segít, hogy mindig legyen olyan diák, aki megcsinálja a rohangalós munkát. A legtöbbet persze én rohangálok.

– Áru, el, mi az, ami négy év után is így lelkesít! Miért vállalt ennyi fáradságot egy már elballagott diák volt gimnáziuma hírnevének öregbítéséért?

– Engem a népzenei világ megfogott, és ezt akarom továbbadni azért, hogy másokat is megfoghasson.

– Melyik igaz inkább a MEGiNT-re: evangélikusok népi művelése, magyarságtudatban erősítése vagy néptáncosok evangélikus elköteleződésének mélyítése?

– Az előbbi, itt a középpontban a népművészet szeretete áll. Én egyébként katolikus vagyok, de hisz egy Urat imádunk... (nevet).

■ – KANYIKA –

Légiésen libbenő szoknyák – a Bihari Táncegyüttes utánpótláscsapata

el. Akkor Győrben rendezték meg. Nagyon megtetszett, jó hangulatú volt az egész. Persze én néptáncoltam, de lehetett újságírói, festői gyakorlatokat is folytatni.

Roncz Béla igazgató úrnak – aki akkor a Fasor mellett az aszódi evangélikus gimnáziumot is vezette – 2009 novemberében rukkoltam elő az ötlettel, hogy a Fasorban szervezzünk népművészeti találkozót. A válasz az volt, hogy ez mind szép és jó, de most nincs rá keret, mert lecsúsztunk már a közművelődési pályázatról, amelyet az oktatási osztály ír ki minden évben. Az igazgató úr tehát kerek percc megmondta, hogy abban az évben ez nem fog beleférni. A sulin belül viszont van egy diákpályázat, ahol például kirándulásszervezésre, tanároknak projektorra lehet pályázni. Ezt sikeresen megnyertem, és meg is csináltam az első – akkor még Folk Fest a Fasorban elnevezésű – találkozót, száznyolc-

nem lehet félvállról venni, nem lehet immel-ámmal csinálni. Persze nyilván nem mindenki olyan elkötelezett, mint én. De idén például volt két srác

Bednárík János

a 11.-ből – Szikszay András és Krähling Péter –, akik szintén minden szabad idejüket feláldozták erre. Nevet-

fellépőruhákat a Biharitól. Tata meg „persze” teljesen ingyen jött el.

Kallós Zoltánt erdélyi látogatásaim során ismertem meg. Eljött ide, Pestre a Kolozsvártól huszonhat kilométerre található Válaszútról. Úgy érzem, ez óriási dolog! Hasonlóképp Martin György szobrának felavatása is – a szobrot az Erkel-díjas fafaragó, Erdélyi Tibor készítette és ajánlotta fel ingyen! Ha végignézzük a névsort,

Hámori András és Viszló Manka kettőse

Az orosházi delegáció férfikülönítménye a díszterem emeletén

vanezer forintból. A második évben Nováky Andrea, az iskola ének-zene tanára és kórusvezetője, az evangélikus középiskolák két évente megrendezett kórustalálkozójának főszervezője segített.

– Egy ilyen rendezvény megszervezéséhez nagyfokú tudatosság és – mondjuk ki – nagyfokú rámenősség szükséges. Te láthatóan egyiknek se vagy híján!

tem is, hogy végre akad más olyan „hülye” is, mint én (vigyorog).

A kapcsolati tőkével lehet élni. Én a Bihari táncegyüttesben táncolt tizenhárom éve, tehát a Tatát – Novák Ferenc tanár urat, aki tavaly volt vendégünk – például három perc volt megfűzni. A Bihariban minden évben szeptember elején családi napot tartunk, az „öregek” is mindig ott ücsörögnek. Egy ilyen al-

Fasori diákok széki tánca

Új lehetőségek a felsőfokú egyházzenei képzésben

▶ Az új felsőoktatási törvény adta lehetőségekkel élve a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Egyházzene Tanszékén a 2013–14-es tanévtől egyciklusú, két szakirányos egyházzene-tanári és ének-zene tanári képzés indul, melynek keretében az állam által fizetett (ösztöndíjas) rendszerben kétszakos zeneművész-tanári diploma szerzhető.

Osztatlan, öt plusz egy éves, kötelezően kétszakos, alap- és középfokú tanításra egyaránt felkészítő oktatás folyik majd, ahol az utolsó (plusz egy) év összefüggő szakmai (iskolai) gyakorlat lesz. E képzési forma nemcsak a végzettség szélesebb körű képzettségét és jobb egzisztenciális biztonságát szolgálja, hanem kiváló lehetőség az iskolai énekköltés és a templomi éneklés hagyományos kapcsolatainak újjáélesztésére, ápolására, az énekes iskolák munkájába való bekapcsolódásra.

Mindemellett megmarad a jelenlegi, kétciklusú (BA, MA) képzés is, sőt adott esetben a két rendszer átjárhatósága is biztosítva lesz.

A tanszék más egyetemeken és főiskolák kurzusaira kredittel elismerhető áthallgatást is lehetővé tesz, mely további szakok (például hittanári) felvételét segítheti elő. (Jelenleg a Károli Gáspár Református Egyetem, illetve a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karán, valamint a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán folytathatók ilyen tanulmányok.)

A két-, illetve egyciklusú képzés után az egyházzenei doktoriskolában lehet továbbtanulni, majd egyházzenei DLA-doktori fokozatot szerezni.

Az egyházzenei képzésben lehetőség van a korábban elkezdett hangszerezés (vonós, fúvós) vagy énektanulmányok társhangszerként történő folytatására és a társhangszer egyházzenei (kamarazenei) alkalmazására.

A korábban elkezdett orgonistatanulmányokat a Zeneakadémián nemcsak a „klasszikus” orgonaművész tanszakon, hanem az egyházzenei orgonaművész szakirányon is lehet folytatni. Utóbbiak hallgatói az Egyházzene Tanszéken nem csupán a hagyományos liturgikus orgonistafeladatok (énekesvezető kántor) magas szintű művészi ellátására készülnek fel, hanem a gazdag istentiszteleti orgonarepertoárba is betekintést kapnak.

A karvezetés iránt érdeklődők a többszólamú egyházi zene vezénylese mellett speciális gregoriánvezénylese-kurzusokon vehetnek részt.

Bővebb tájékoztatás olvasható a www.egyhazzene.hu honlapon, ahonnan az egyetemnek a képzéssel kapcsolatos hivatalos weboldalai is elérhetők.

**FIZESSEN
ELŐ
LAPUNKRA!**

▶ Egerben járunk, egy szakközépiskolába igyekszünk. Nincs tanítás, mégsem üres az épület. Az ajtón belépve hátizsákokba botlunk. Mellettük bőröndök és utazótáskák várják gazdáikat, akik épp a regisztrációs szoba előtt állnak sorban. Önkéntesek szorgoskodnak mindenfelé, épül a „tábor”. Néhány óra múlva a csomagok helyét az előtérben birtokba veszi a Széllórszáról is ismert *Cafe El Mondo*, dicsőítés hangja szűrődik ki a nagyteremből, és kezdetét veszi a Magyar Evangélikus Keresztény Diákszövetség (MEKDSZ) hagyományos téli konferenciája.

A nyolcvanas években, mikor még a magyar hatóságok is megfigyelték a keresztényeket, elhívott emberek egy csoportja földalatti mozgalmat szervezett. Sok más országhoz hasonlóan a hazai egyetemeken is bibliakörök indultak, találkozók szerveztek, és ezekből a kezdeményezésekből jött létre a felekezeti egyetemi misszió. 1989-ben újjáalakult a második világháború előtt már létező Magyar Evangélikus Keresztény Diákszövetség. A húsz éve még csak maroknyi lelkes fiatal munkáját Isten megáldotta, a MEKDSZ mára több száz fős közösséggé nőtte ki magát, s harmincöt csoportja van jelen az ország különböző felsőoktatási intézményeiben – Győrtől Nyíregyházáig, Miskolctól Pécsig.

A szervezet célja, hogy – az egyházak „kinyújtott karjaként” – segítse a keresztény egyetemistákat abban, hogy legyenek jelen és hassanak az egyetemeken, osszák meg csoporttársaikkal az evangéliumot. A hiteles tanúságtételhez elengedhetetlen, hogy a diákkörök tagjai növekedjenek hitükben, kapcsolatukban Istennel. Ezért minden évben megrendezik a diákszövetség téli táborát.

Idén február 7. és 10. között több mint négyszázan vettek részt – közöttük evangélikusok is – az országos találkozón határon innenről és túlról.

Krisztusról közvetlenül

– Megtetszett, hogy a fiatalok szabad idejükben a Bibliával foglalkoznak, és egymásért imádkoznak – meséli első diákkörös élményeit *Dobó Dániel* evangélikus teológushallgató, aki gyakorlati évében szeretett volna bepillantani különböző keresztény közösségek életébe. Évfolymtársától, *Seben Glóriától* – aki gyülekezeti gyakorlata mellett a diákszövetség féléves munkatársa – hallott a MEKDSZ-ről.

Dániel novemberben járt először MEKDSZ-körben, s mivel ösztöndíjjal az Amerikai Egyesült Államokban is hallgatott néhány hónapot, a Budapesten tanuló külföldi diákok csoportjához látogatott el. Egerbe több teológustársával érkezett, ez az első téli tábor.

– Öröm együtt látni ennyi fiatal tagját az egyetemes egyháznak – mondja –, s az is nagyon jó, hogy kreativitással, fiatalos ötletekkel van tele a tábor, mégis az Igére épül, szellemiségében keresztény.

Dániel, aki Vanyarcon tölti gyakorlati évét, fontosnak tartja az ifjúsági munkát, szívügyének tekinti, hogy minél több fiatal legyen aktív az egyházban.

– Az a tapasztalatom, hogy nem

Krisztus diákjai

A MEKDSZ téli tábor

merünk az evangéliummal szólni a fiatalokhoz, mert félünk, hogy elijesztjük őket. Itt pedig azt látom, hogy mindenki közvetlenül beszélget Jézus Krisztusról.

Mind különbözőek

Hagyomány, hogy a négynapos konferenciát a Biblia egy könyve köré szervezik: erről szólnak az előadások, a ráhangolódást segítő jelenetek, a vasárnapi prédikáció, a kiscsoportos beszélgetések, részben ehhez kapcsolódnak a szemináriumok is. Ám a 2013-as találkozó vezérfonalát az a gondolat adta, hogy mind különbözőek vagyunk, mégis egyek.

– Keresztényként sokszor egyéni céljaink vannak, hiányzik hitünkkel a közösségi vonatkozás, pedig Isten az ő népébe hívja el az embert – magyarázza *Járay Márton*, a MEKDSZ főtáborára, miért foglalkoztatta ez a téma a szervezőket.

Martin Haizmann, a Nemzetközi Evangélikus Keresztény Diákszövetség európai régióért felelős munkatársa (*képviselet*) válogatott igeszakaszok alapján tanított arról, mit jelent Isten népéhez tartozni. Csütörtökön este Jézus főpapi imája (Jn 17) alapján kifejtette, hogy az univerzum középpontjában egy kapcsolat áll – a Szentháromság Istene; az örök élet pedig azt jelenti, hogy részesei leszünk ennek a szeretetkapcsolatnak.

Lévi elhívásának történetén (Mk 2,13–17) keresztül másnap azt mutatta be, hogy Krisztus személyesen hív mindenkit ebbe a kapcsolatba, de ugyanakkor a „bűntől betegek” közösségébe invitál, hogy a kegyelem, a megbocsátás és a gyógyulás útján indítson el. Szükségünk van egymásra, mert valódi, növekedő hit csak ebben az őszinte, bátorító kö-

zösségben élhető meg – magyarázta az előadó a *Zsidókhoz írt levél* egy passzusa (10,19–25) alapján szombat délelőtt.

– Isten népe vagyunk, Krisztus tes-

– Itt érttem meg azt is – mondja az evangélikus családból származó fiú –, mi az evangéliumi kereszténység, s ma már annak tartom magam.

A 19. századi eredetű keresztény megújulási mozgalom tagjai a Bibliát Isten legfőbb kijelentésének tartják, és azt hirdetik, hogy az Istennel (és a teremtett világgal) való megbékélésre minden embernek szüksége van. Ez a megbékélés pedig csak Jézus Krisztus megbékítő áldozatának következtében és áldozatára következve lehetséges.

Dániel is a diákszövetségben tanulta meg, hogy mi a felekezeti közösség. Diákkörüket evangélikus, református, baptista, katolikus és evangéliumi kisegyházakhoz tartozó keresztények is látogatták. Egyik legkedvesebb élménye, hogy a MEKDSZ-ben különböző felekezeti emberek együtt dicsőítik Istent, s ledőlnek a köztük lévő falak.

Közös ismerős

Négy napig több száz fiatal élt együtt Eger egyik oktatási intézményében. Sokan közülük már régóta ismerték és erősítették egymást, mások először vettek részt MEKDSZ-es konferencián. Ismeretlen arcokkal ültek szembe az első kiscsoportos beszélgetésen, de ahogy többen megfogalmazták a tábor végén, mégis közösségben érezték magukat, hiszen tudták, van egy közös ismerősük: Isten. Megélték ezt a közösséget a filmklubon, tánc közben, a folyosói beszélgetések-

tének tagjai (1Kor 12). A test lényege, hogy mindannyian különbözőek vagyunk, de mindenki jelentős, fontos feladatot kapott Istentől, s csak együtt tudjuk megélni ezt a közösséget a maga teljességében – hangzott el a vasárnapi istentiszteleten.

Ledőlő falak

Győri Dani már sokadjára táborozik Egerben, régi motoros a MEKDSZ-ben. Az ELTE Természettudományi Karán tanult, vezette is az ottani diákkört. Úgy emlékszik, gazdagodott ebben a szolgálatban.

– Nehéz időszakban voltam vezető, alázatot tanultam Istentől. Rá kellett jönnöm, hogy nélküle nem megy. Ezt a hozzáállást munkájában is igyekszik megtartani.

ben, a közös dicsőítésekben, a reggeli imákban. A tábor végén pedig együtt ünnepelték az úrvacsorát Krisztus diákjai.

■ FEKE GYÖRGY

A kezdeményezés és a kemény munka hatása

Ha igaz a mondás, hogy „a változottság az élet sava-borsa”, akkor az én életem meglehetősen „fűszeres”. Egy közelmúltbeli hétvége jó példa erre: szombat délután egy jogi cég munkatársait fényképeztem. Innen a helyi művelődési központba mentem egy kiállításra, amelynek megtervezésében részt vettem. Hazaérve összecsomagoltam a hangszereimet és a felszerelésemet, és útra keltem, hogy a *Sky Blue* névre hallgató zenekarommal egy népszerű kávézóban játsszunk.

Másnap reggel a gyülekezetünk ünnepelte ötvenéves jubileumát. Énekeltem a kórusban, és fotóztam. Aztán elmentem a Heartland Steel Guitar Association – melynek alapító tagja és tisztviselője vagyok – zenés rendezvényére. Este a feleségemmel látogattunk el egy koncertre a Kauffmann Centerbe, ahol önkéntesként dolgozunk.

Nemrég egy barátom tanácsot kért, hogyan keressen magának jobb állást. Nem gondolom, hogy a segítségére lehetnék, mivel én sohasem kerestem állást, így nem is tudom, hogyan lehet találni. Én mindig azt csináltam, amit akartam. Az az alapel-

vem, hogy ha elég jó vagy valamiben, akkor majdcsak akad valaki, aki fizet azért, hogy csináld. Ha meg nem, akkor legalább élvezed, amit csinálsz.

Jelenleg fényképezéssel keresem a kenyeremet. Ahogy látom, ha nem keresek elég pénzt, annak vagy az az oka, hogy nem vagyok elég jó, vagy pedig az, hogy nem mutatom meg elég sok embernek, hogy jó vagyok. Ezért aztán sok időt fordítok arra, hogy egyre jobb fényképesszé váljak, és hogy minél több embernek megmutassam a képeimet.

Zenélésből és az általam írt könyvek eladásából is van bevétel. Ezeket a területeken is ahhoz, hogy többet érjek el (hivatásszerűen), jobbnak kell lennem. Meg kell tanulnom jobban játszani, jobb dalokat írni és jobb írónak lenni.

Lukács evangéliumának 16,10–12 versében egy fontos üzleti alapelvet találunk: „*Aki hű a kevesen, a sokon is hű az, és aki a kevesen hamis, a sokon is hamis az. Ha tehát a hamis mammonon nem voltatok hűek, ki bízna rátok az igazit? És ha a másén nem voltatok hűek, ki adja oda nektek azt, ami a tietek?*” Más szóval: ha a legtöbbet hozod ki abból, amid van,

lehetőséget kapsz arra, hogy többet tehessél.

Évekkel ezelőtt ezt az elvet a gyakorlatban is megtapasztaltam. Szerettem volna egy jó kocsit, de nem engedhettem meg magamnak, ezért aztán olyat vettem, amilyenre tettem. De ahelyett, hogy lestrapáltam volna, olyan gondosan bántam vele, mint ha álomautóm lett volna: mostam, ápoltam, még egy könyvet is beszereztem hozzá, és mindent megtettem, hogy javítsak az állapotán. Egyik nap egy autókereskedő, aki látott vele közlekedni a városban, megszólított, hogy megvenné tőlem. Eladtam, és az árából meg tudtam venni a „jó kocsit”, amelyre mindig is vágytam.

Kifizetődtől, hogy jól bántam a régi kocsimmal, lehetőséget kaptam arra, hogy vehessek egy jobbat. Az az alapelv, hogy „hüségessé lenni azon, amid van, így méltó leszel arra, hogy nagyobb felelősséget kapj”, az élet minden területén érvényes. Ezért aztán álláskereső barátomnak adott tanácsom így szólt: ha jobb munkát szeretnék, jobb munkát kell végezni. Szerintem csak így működik.

■ JIM MATHIS

Forrás: *Monday Manna*

Patmoszi remete

Idős ember sétálgat az Égei-tenger partján, lassan elmerengve szemléli a távot. A szürke habok színe összeomlódik a férfi göndör hajának színeivel. Kissé hajlott a háta, mint akinek a vállára nagy terheket raktak. Hosszú, szürke kabátja felfogja a tengeri szelet. Lábán szakadt bőrszaru, jó lenne már újra cserélni. A messzeséget kutatja, érzéki-e már az efezusi hajó. De nem lát semmit.

Körüljárja a szigetet, kopár sziklakon vásatja a saruját, és elér a sziget túlsó oldalára, ahonnan nem látni ugyan, de a napsugárban benne világozik Jeruzsálem temploma. Már régen lerombolták a római seregek, kő kövön nem maradt, de emlékeiben most is eleven kép idézi a múltat.

Ifjú volt még, szinte gyermek, amikor Jézus, a Megváltó elhívta a tanítványai közé. Abban a csodában részesült, hogy ő lehetett a szeretett tanítvány, aki mindig Jézus jobbán haladt. Nem volt mindig könnyű az a hely, mert közelről kellett látnia a szenvedést, a fáradtságot, a bánatát nyoma. Sajnálta Jézust, és szeretett volna segíteni neki, de nem tudta, hogyan.

Nagy utat tettek meg együtt, és ő szívébe, gondolataiba véste az Úr minden szavát. Most ebben az igehirdetéssel teli gondolatvilágban él.

Ott volt a kereszt alatt is, és majd megszakadt a szíve, mert Jézus testéből vér csurgott alá, tövises mélyedtek a homlokába, és szörnnyű kínokat élt át. Akkor a Szenvadó örökségképpen nekiadta Máriát mint egyetlen értékét. Úgy vigyázzon rá, mint aki a legkedvesebb személy volt számára a földön. A férfi megtisztelő ajándéknak tartotta, és gondozta is őt hüségesen.

Látta, amikor Jézus felment a mennybe, és ott volt, amikor „Békeség nektek”-kel köszönt nekik a Felházban. Féltek, tudni való volt, hogy az üldözés el fogja érni őket is, csak nem tudták, mikor. Képzeltében látta a csukott ablakokat, és hallotta a suttogó beszéd lényegét. „Menjünk vissza halászni!”

Itt lehetne halat fogni, a tenger te-

le van vele, de túl nehéz emlékeket idézne a halászat. Ő már más ember, és másképpen fog halakat az Úrnak. Bár itt, Patmoszon nem sok emberrel találkozik.

Leült egy kőre, megpihentette a lábait. Gondolatai tovább jártak a távolságot és az évtizedek útjait. Tűzött a nap, de megszokta, csak a keze fejét tette a homlokához. Itt nincs kényelem, a régi városi életnek a nyomát sem leli, csak sziklák, kövek, gyér fűcsomók és egy barlang. Denevérek suhognak benne éjszaka. Eleinte nagyon zavarták a nyugalmát, de ennyi idő alatt megszokta őket is.

Mióta is van ezen a szigeten? Hogy került ide? Lehet-e számítani arra, hogy még egyszer visszajut Efezusbába, ahol oly sok ideig pásztrolta a gyülekezetet?

Milyen változatos volt ez a század! Még hátravan belőle néhány év, de az elmúlt évtizedek megváltoztatták a történelmet.

Visszasétált a barlanghoz, ahol egy kis kecske próbálkozott a fűcsomókkal jóllakni, és – csodák csodája – neki mindig sikerült is. Az efezusi testvérek küldték valamikor, hogy a férfi legalább egy kis tejet kapjon naponta. Ők gondoskodtak róla másképpen is, de hajó csak ritkán állt meg Patmoszon. Nagy ünnep volt a száműzöttnek, ha megérkezett, és levelet, ételmezt kapott a testvéreitől.

Azt gondolhatnánk, hogy unalmasan teltek a napjai, de aki Isten kezébe tette életét, annak jejele és nappala az ő szentséges kezében van elrejtve. Így volt ezzel János is.

A lakatlan sziget megtelt a kis-ázsiai

gyülekezetek népével, a kopár, sziklás terep átalakult fényes mennyei várossá, és a félelmetes barlang a Bárány trónszékének adott helyet. A régi szent tárgyak új értelmet kaptak, és János értette a jelentésüket.

Ismerte a hét kis-ázsiai gyülekezetet, és tanította őket, ahogy ezt tette a száműzetés előtt is. Tudta, mit jelent a hétkarú gyertyatartó, és szeretett volna, ha minden ágán lángolva ég a szeretet. Angyalok serege vette körül, és mennyei hangok zúgtak a fülébe. A Bárány énekétől volt hangos Patmosz szigete.

Tudta, hogy ez nem lehet másként, csak Isten jelenléte folytán, ő mutatja meg a múlt és a jövő képeit. Nemcsak azért teszi, hogy elviselhetőbb legyen az egyedüllét, hanem azért, hogy ő, János elmondhassa látomásainak lényegét.

Egy nagy kő volt az íróasztala, és a reggeli tiszta fényben jól látta a betűket. Olyankor írt. „Gyermekeim, szeressétek egymást!”

Ő, aki nem számíthatott *Diocletianus* császár kegyelmére, hitvalló életre biztatta testvéreit. „Aki győz, örökségül nyer mindent!” A fehér kövecskék a lába alatt új értelmet kaptak, elnevezte őket, és a mennyei Jeruzsálem tiszta városának építőkövei lettek.

Patmosz! Micsoda emléket hagyta a népekben, amelyek az üdvösségre várnak! Mekkora ellentét mutatkozott meg a sivár sziget és a gazdag látomás képei között!

Így lett Patmosz az elviselhető emberi élet jelképe. Bár magányosak vagyunk, mások jószágától függ mindennapi betevőnk, nincs biztonságos jövőképeink, de szívünkben és álmainkban él a mennyei város tudata, örök napfényvel, királyi székekkel, „140 ezer” megváltottal, akik fehér ruhában zengnek dicséretet a Báránynak.

Igen, lehet a mi életünk is a kijelentések korszaka, csak olvasni kell a Bibliát, szemünk elé vetül a boldog jövő, ahol csillagos korona várja a hűséges tanítványokat.

Oda igyekszem én is!

■ FRITTMANN LÁSZLÓNÉ

Legyen Ön is...!

A televízió *Legyen ön is milliomos!* című, népszerű vetélkedőjének egyik adásába öt hajléktalan hívtak be játszani. Közülük az játszhatott, aki a leggyorsabban fejtette meg a beugró kérdést.

A megfjítő – túl az ötvenen – költőnek is vallotta magát. Ápolt, jó megjelenésű férfi volt, szerényen, kulturáltan viselkedett. Egész lényében volt valami megejtő. Valaha dolgozott, de már hosszú évek óta nincs se munkája, se otthona. Kevés pénzt kap, de abból is félretesz. Nem panaszkodott egyetlen szóval sem.

Televíziója nincs, de sokat olvas. És sokat is tudott. Hárommillió forintot nyert. A játékvezető megkérdezte, hogy mire költi majd a nyereményt. Szeretne egy diktafont meg egy lap-

topot – válaszolta –, mert dolgozik a *Fedél Nélkül* című lapnak.

– De mindenekelőtt szeretnék az itt jelen levő négy társamnak fejenként kétszáz ezer forintot adni – mondta.

Nagy tapsot kapott a közönségtől. Csendben ment vissza a helyére, nem integetett, nem tört ki üdvölgálásban, mint sokszor a győztes játékosok.

Legyen ön is...! A *milliomos* szót most zárójelbe tenném, és azzal folytatnám: Legyen ön is szerény, kedves, művelt, jószívű, ne irigykedjen, ne gyűlölködjön! „*Ne ítéljétek, hogy ne ítéltessetek!*” (Mt 7,1) Legyen ön is, és legyek én is példa azoknak, akik egész életükben az áhitott milliók büvöletében élnek.

A hajléktalan játékos példa volt.

■ CSABA PIROSKA

HETI ÚTRAVALÓ

„Azért jelent meg az Isten Fia, hogy az ördög munkáit lerontsa.” (1Jn 3,8b)

Böjt 1. hetében az *Útmutató* reggeli s heteti igéi a sátn legyőzőjét állítják elének. Az Úr „Jézus is megkísértetett és szenvedett, ezért segíthet azokon, akik megkísértettek” (Zsid 2,18; Lk). Az Úr Krisztus halálra adta magát értünk, hogy ne vesszünk el bűneinkben, hanem elnyerjük az örök életet. Ezért fohászunk: *Invocavit!* „Ha kiált hozzám, meghallgatom, vele vagyok a háborúságban, kiragadom onnan, és megdicsőítem.” (GyLk 729,13) Jézust az ördög háromszor így provokálta: „*Ha Isten Fia vagy...*” Ám ő „*a test kívánsága, a szem kívánsága és az étellel való kérdés*” kísértését ezzel utasította el: „*Meg van írva...*” Mi se legyünk sátnimádók: „*Az Urat, a te Istenedet imádd, és csak neki szolgálj!*” (Mt 4,1–11; 1Jn 2,16) Nagy főpapunk Jézus, „*aki hozzánk hasonlóan kísértést szenvedett mindenben, kivéve a bűnt. Járuljunk tehát bizalommal a kegyelem trónusához, hogy irgalmat nyerjünk, és kegyelmet találjunk...*” (Zsid 4,15–16) Luther vallja: „*Mikor az ördög megkísért, szívemet azzal vigasztalom, hitemet azzal erősítem: ismerem azt, aki az ördögöt legyőzte, aki nekem mindenkor segítség, vigasztalás. A hit tehát legyőzi az ördögöt!*” Isten gyermekei szeretik embertársaikat, s megélik az igazságot: „*Aki az Istentől született (újja), az nem cselekszik bűnt...*” (1Jn 3,9) A kegyes Jób kiálta a hit próbáját, s elvesztve minden vagyonát s valamennyi gyermekét, a bajban is istenfélő maradt: „*Az Úr adta, az Úr vette el. Áldott legyen az Úr neve!*” (Jób 1,21) Pál is bátorít: „*Emberi erőt meghaladó kísértés még nem ért titeket. Isten pedig hüségessé, és nem hagy titeket erőtlön felül kísérteni; sőt a kísértéssel együtt el fogja készíteni a szabadulás útját is, hogy el bírjátok azt viselni.*” (1Kor 10,13) Jakab három böjti tanácsa: „*Engedelmeskedjétek az Istennek, de álljatok ellen az ördögnek, és elfut tőletek. Közeledjétek az Istenhez, és ő közeledni fog hozzátok. (...) Alázzátok meg magatokat az Úr előtt, és ő felmagasztal titeket.*” (Jak 4,7–8.10) Jézus áldozati halála megsemmisítette az ördögöt, hogy megszabadítsa a benne hívőket: „*Ezért mindenben hasonlónak kellett lennie a testvéreikhez, hogy irgalmas és hű főpap legyen az Isten előtti szolgálatban, hogy engesztelést szerezzen a nép bűneiről.*” (Zsid 2,17) János látta a mennyei jelenésekben a sátn megköztözését s ezt követően Krisztus ezeréves uralmát. Tudjuk, hogy „*az Úr előtt egy nap annyi, mint ezer esztendő, és ezer esztendő annyi, mint egy nap.*” Ő nem késlekedik, hanem azt akarja, hogy „*mindenki megtérjen.*” (2Pt 3,8.9) És nem feledkezik meg az övéiről. A mártíroknak s Krisztus hű tanúinak szól az ígélet: „*vele fognak uralkodni ezer esztendeig.*” Ám mindenki, aki kétszer születik – testtől s a Lélektől újonnan –, csak egyszer hal meg: azokon, akiknek részük van az első feltámadásban, „*nincs hatalma a második halálnak.*” (Jel 20,6) Valld: „*E világ minden ördöge / Ha elnyelni akar, / Minket meg nem rémítene, / Mirajtunk nincs hatalma. / Nincs ereje már, / Reá ítélet vár, / Az ige porba dönti. // Mienk a menny öröke!*” (EÉ 254,3–4)

■ GARAI ANDRÁS

NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Csíz

A verébnél kisebb madár. A hím fej-tetője, sapkája és kis torokfoltja fekete, háta sötétzöld, szárnyán két sárga szalag látszik. A tojó szürkészöld, nincs fekete sapkája és torokfoltja. Hozzá hasonlítanak első színruhájukban a fiatalok is.

A csíz hazánkban kis számban a középhegységek erdeiben költ, ott, ahol nagyobb lucfenyvesek vannak. Az első hazai fészkelést a Bükkben, egy magas lucfenyőn bizonyították.

Csízekkel leggyakrabban az őszi vonulás idején, szeptemberben és októberben találkozhatunk, de maradnak csapatok novemberig, sőt néha-nyan át is telelnek.

Apró magokkal élnek, kedvelik az éger- és a nyírfa termését. Egy alkalommal *Bécsy László* barátommal a Kis-Balaton Diás-szigetén azt vet-tük észre, hogy az égerfákon sok csíz táplálkozik. Éjszaka fagyott, az éger magjai kiperegtek, és másnap reggel valamennyi csíz a fák alatt, a talajon keresgél.

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

Szelíd, bizalmas madarak. Az ócsai égerlapon a tavaszi vonulás idején, márciusban gyakran figyeltem őket. Olykor kórusban énekeltek, nem túlságosan hangosan, de hangjuk nagyon kellemes csicsérgés.

Többnyire a fák koronájában tartózkodtak, de néha leszálltak az alacsony ágakra is. Ilyenkor volt, hogy egészen közelről nézegethettem őket.

RAJZ: BUDAI TIBOR

Hamarjában kifeszítettünk egy nagy függőhálót, és több tucat csízt fogtunk. Sorra meggyűrűztük, aztán elengedtük őket. Nem nagyon ijedtek meg: másnap több gyűrűs példány újra a hálóba került.

A csízek észak-északkelet felől, Skandináviából, Oroszországból és Ukrajnából érkeznek hozzánk. Ezt több ott megjelölt és nálunk kézre került példány bizonyítja. A nagyobb csapatok addig időznek itt, amíg a táplálék kitar, utána továbbrepülnek dél felé.

A hazánkban meggyűrűzött csízeket zömmel Olaszországban regisztrálták. Ott sajnos ma is lövik, pusztítják kis énekesmadarainkat.

Találkoztam csízekkel mezei földutak mentén is, ahol a katáng apró magvait eszegették.

A korábban gyakran kalitkában tartott madár ma védett, természetvédelmi értéke tízezer forint.

■ SCHMIDT EGON

Kérdések

1. Vajon hány tojás van a csíz fészke-ben?
2. Milyen színűek a tojások?
3. Hány nap alatt kelnek ki a fiókák?

Válaszok: 1. négy-öt; 2. fehérés alapon
nálakkal mintáztatták: 3. tízenegy-ti-
vörhenyesbarna pettyekkel és sötét vo-

Jézus csodatételei

▶ Mostani sorozatunkban Jézus csodatételei közül elevenítünk fel ötöt. Mindegyik részhez tartozik egy-egy feladat is. Ezek helyes meg-fejtéseit összegyűjtve a sorozat végén küldjétek el szerkesztőségünk címére (Evangélikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.)! A borítékra írjátok rá: Gyermekvár.

GYERMEKVÁR

3.

Jézus nem sokkal azután, hogy elhívta tanítványait, és elkezdett csoda-kat tenni, egy nap a galileai Kaper-naumban volt. A zsinagógában tanított, és meggyógyított egy beteg embert.

Amikor kijött a templomból, Jakab és János jött elébe egy rossz hírrel: Simon Péter anyósa súlyos betegen fekszik otthon. Jézus azonnal elment hozzájuk.

Belépve a házba a Mester oda-ment a beteg ágyához. Megfogta a lázas asszony kezét, és megparan-

csolta a láznak, hogy azonnal hagyja el őt. Abban a pillanatban csoda történt: a nagy beteg meggyógyult, és egészségesen kelt ki az ágyból.

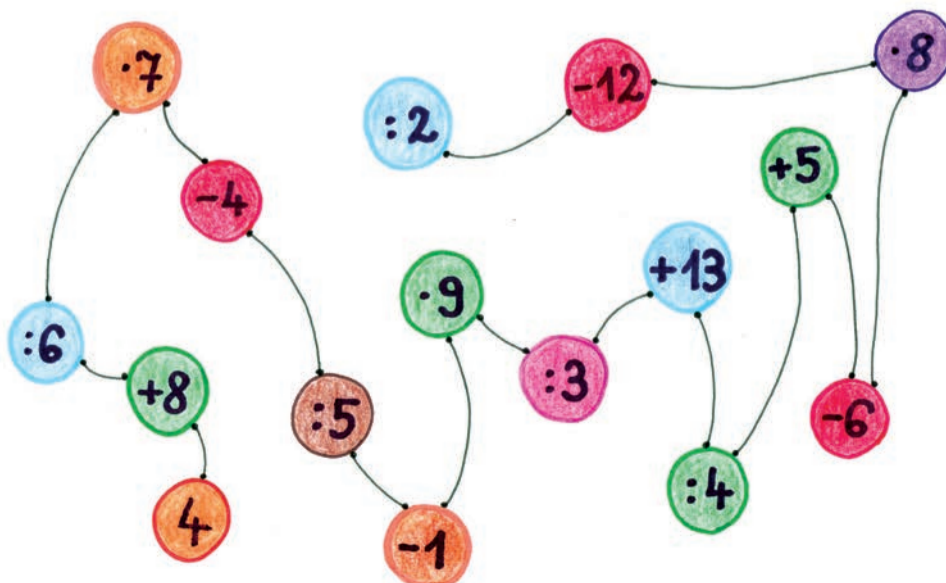
Volt nagy álmélkodás és öröm a házban! A meggyógyult asszony at-tól a naptól kezdve hitt Jézusban, és neki szolgált.

Melyik úton jut el Jézus a tanítványaival Péter házához?

RAJZ: JENES KATALIN

Oldjátok meg a számrejtvényt, és megtudjátok, hány böjti vasárnap van minden évben húsvét előtt.

EVANGÉLIKUS GYŰJTEMÉNYI SZEMLE

Kettős elhivatottsággal

Válogatás a somogy-zalai evangélikus lelkészek irodalmi munkáiból:
Kutas Kálmán

► **Evangelikus lelkészek írásait, irodalmi alkotásait is rejtik a gondosan szerkesztett könyvek, folyóiratok, napilapok, de kéziratok formában levéltáraink és családi szekrények fiókjai is. Dr. Jáni János a somogy-zalai lelkész alkotók pályájával kezdett el foglalkozni. Alábbi írása egy sorozat első darabja, amely a százhuszonöt éve született – lelkészi szolgálata mellett költőként és műfordítóként is működő – Kutas Kálmánt mutatja be.**

nossal, a későbbi *Mindszenty* hercegprímással kialakult kedvezőtlen viszonya – miatt elfogadta a szege-di gyülekezet meghívását. Itt 1931-ig, majd Szombathelyen 1953-ig, nyugdíjazásáig volt lelkész. Szegeden

evangelikus iskola, Szombathelyen gyülekezeti terem és diakonisszalakás építtetése jelzi gondoskodó lelkületét.

Már 2004-ben, a Somogy-Zalai Egyházmegye történetét bemutató könyv írásakor érelődött bennem a gondolat, hogy fel kellene hívní a figyelmet azokra a lelkészekre, akik egyházmegyéinkben (is) éltek, s hivatásuk gyakorlása mellett az irodalom eszközeit is felhasználták az emberi gondolatok és érzések formálására. Egyesek nevét országos irodalmi körök tartották nyilván, másokról csak közvetlen környezetük tudta, hogy egy-egy közölt alkotás szerzőjének neve őket takarja.

A kiadásra szánt antológia egyelőre kéziratban található, s benne Kutas Kálmán alkotásai is szerepelnek. Műveire általánosságban is jellemzők azok a mondatok, amelyeket a zalai származású *Keresztury Dezső* írt 1982-ben megjelent, *Naplemente – Jónás* című kötetéről: „Kutas Kálmán kitűnt gazdag, ízes nyelvvel, virtuóz formakésziséggel és bölcselkedő hajlamával. Fő mondanivalói a vallásos, erősen humánus élményvilágból fakadnak. Léghörget a szellem fénye hatja át. A magyar klasszikus hagyományon nevelődött igen kiművelt hangszerezéssel szóló formaművészet.”

Kutas Kálmán 1888. november 21-én született Győrött a megözvegyült *Zwickli (Kutas) Lajos* és *Bakó Gizella* házasságából. A kereskedő apa később csödbe jutott, így a család többször költözött: Debrecenben, majd Budapesten éltek. Kutas Kálmán gyermek- és ifjú éveiben gyakran tartózkodott a Pápa közeli Kupon, majd Vanyolán, anyai nagyanjánál. Budapesten érettségizett a Királyi Egyetemi Katolikus Főgimnáziumban, majd Sopronban tanult az evangélikus teológiai karon; az 1909–10-es tanévben a jénai egyetem hallgatója. Sopronban avatta lelkésszé *Gyurácz Ferenc* püspök 1911-ben.

Segédlelkészként Debrecenben, majd Budapesten, a fasori gyülekezetben működött. Az ekkor mindössze tízéves zalaegerszegi gyülekezet 1915-ben választotta lelki vezetőjének. Itteni szolgálata 1928-ban ért véget. Működése alatt épült a parókiaújlak is szolgáló gyülekezeti ház, de csak néhány hónapig volt a lakója, mert a város társadalmában kezdődött felekezeti villongások – főképp *Pehm József* plébá-

THESAURUS

Rovatgazda: Kovács Eleonóra

Ott született *Éva* és *István* nevű gyermeke, de az édesanya gyógyíthatatlan betegségben elhunyt. A második, *Saly Vilmával* kötött házasságából született *Ádám* fia. Fiatal feleségét azonban autóbalesetben elvesztette. Kisgyermek felnevelését segítő harmadik felesége *dr. Dózsa Márta* volt. Az ő elvesztése után *Éva* lányánál élt haláláig.

Miskolcon hunyt el 1984. június 18-án, kilencvenhat éves korában. Ökumenikus szemléletét tanúsítja, hogy temetésén az evangélikus egyház szertartása szerint szolgálatot végző *Ribár János* evangélikus lelkész mellett a ravatalánál *Szilágyi István* református lelképásztor, a sírjánál *dr. Székely László* római katolikus címzetes apát is imát mondott.

Versei, elbeszélései, emlékezései, beszédei könyvbe szerkesztve 1916 és 1941 között jelentek meg. Eközben a magyar kulturális, szellemi élet elismert tagjaként is számon tartották. Többek között rendes tagja volt a Dugonics Társaságnak, és tiszteletre méltó helyet foglalt el az Erdélyi Helikon magyarországi barátai között. Kötetbe szerkesztett írásainak újabb megjelenésére azonban mintegy negyven évig, aggyastyánkoráig, 1982-ig kellett várnia. Utolsó, még általa sajtó alá rendezett munkáját (1985) már nem vehette kezébe.

Művei megjelenésük sorrendjében: *Beszéljete ti évek* (1916), *Versek* (1926), *Látások szigetén* (1928), *Kezdedben alkotó* (1941), *Naplemente – Jónás* (1982), *Egy emberélet* (1985).

Verseit főképp az *Evangelikus Élet*, a *Harangszó*, a *Vigília*, a *Confessio* és az *Új Ember* közölte.

Nyugdíjas éveiben sem pihent, még több mint száz teológiai írást fordított magyarra – német és angol szerzőktől – egy református és evangélikus lelkészekből szervezett „fordítói munkaközösség” tagjaként.

A hatvanas évek elejétől az állambiztonság megfigyelte, leveleit felbontották, szombathelyi lakásába lehallgatókészüléket telepítettek. Házkutatást tartottak nála 1963-ban, majd „közösség elleni izgatás” címén büntetőeljárás indítottak ellene s a fordításban részt vevő több lelkész és „civil” ellen. Az eljárást közkegyelmi törvényerejű rendelet alapján megszüntették, de már kevesebbet fordított, ám több verset írt, s készült az Alkotóval, az örök Valóval, a Megváltóval történő találkozására.

■ DR. JÁNI JÁNOS

Őseink felfedezése

Akik a történelmi Magyarországon tanultak

► **Nyugat-európai példák nyomán új, nagyszabású, az egész Kárpát-medencére kitekintő országos projektet indítanak a magyar levéltárak: a 16. századtól kezdve megmaradt iskolai és egyházi anyakönyvek alapján a modern informatika eszközeivel feltárják a történelmi Magyarország lakóiról, tanulóiról megmaradt sok millió hiteles személyi adatot, s ezt a társadalom rendelkezésére bocsátják.**

Napjainkban külföldön és itthon is óriási az érdeklődés a múlt évszázadokból fennmaradt, személyes adatokat őrző, eredeti források iránt. A levéltárakban végzett kutatások döntő hányada személyi adatok feltáráására irányul. Nem csak a családtörténetek számára fontos ez, hiszen nincs olyan tudományos kutatás, amelyhez ne kellene pontosan megismerni a történelmi vagy hétköznapi szereplők életútjára vonatkozó adatokat. Svédországban például hat olyan kutatóközpont hoztak létre, amelyekben az érdeklődők – akár családi kirándulással egybekötve – maguk kereshetik meg a digitalizált levéltári anyagok alapján a családjukra vonatkozó adatokat.

E személyi adatok felekezeti, nemzetiségi vagy politikai hovatartozástól függetlenül mindenkit érdekelhetnek, s egyre többeket érdekelnek is. Ilyen eredeti, hiteles nyilvántartások – más források mellett – az egyházi (születési, házassági, halálozási) és az iskolai anyakönyvek. Közülük kiemelten fontosak az egyetemek, főiskolák és a középiskolák anyakönyvei.

Magyarországon nagyjából a 16. századtól kezdve maradtak ránk iskolai és egyházi anyakönyvek. A törökök által meg nem hódított területekről már korábban, más területekről inkább csak a 18. századtól kezdve vannak ilyen források az állami, egyházi és szaklevéltárakban. Az anyakönyvek egyszerű digitalizálása kevés lenne, hiszen az eredeti forrásokat csak kevesen tudnák elolvasni, és az óriási adattömegben képtelenség lenne eligazodni. Ezért kell az anyakönyvekhez adatbázisokat készíteni, amelyekből bárki könnyen lekérdezheti az öt érdeklő adatokat, s optimális esetben az eredeti forrás digitális képéhez is hozzájuthat.

Ez a munka több évig tartó, hatalmas feladat, amely csak a hazai szakemberek és a szomszédos országok levéltárosainak összefogásával valósulhat meg. A munkát természetesen időben és földrajzilag egyaránt szakaszolni kell, de már kezdetben jelentős eredményeket hozhat. Az első szakaszban az 1848 előtt működött hazai egyetemek, főiskolák és akadémiai hallgatóinak adatbázisát szándékoznak elkészíteni, s ez is feltehetően több mint kétszázézer személyre vonatkozó adat feltárást jelent.

A magyar és a szomszédos országok levéltárainak képviselői február 15-én 10 óra 30 perces kezdettel tanácskozást tartottak az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) Egyetemi Könyvtárának dísztermében, ahol a munka első fázisának elindításával kapcsolatos kérdéseket tárgyalták meg.

■ DR. SZÓGI LÁSZLÓ,
az ELTE Egyetemi Levéltár igazgatója, az ELTE Egyetemi Könyvtár főigazgatója

HIRDETÉS

Meghívó presbiteri hétvégére

Presbiteri hétvégét szervez az Evangelikusok Közössége az Evangéliumért (EKE) március 1–3. között Fótton, a Mandák Otthonban (Berda József u. 3.). Szeretettel hívunk és várunk presbitereket és gyülekezetben szolgáló testvéreket. A program pénteken 18 órakor kezdődik, és vasárnap ebédrel ér véget. Az otthonban szállást és étkezést biztosítunk.

Az áhítatokban, előadásokban és beszélgetésekben az alábbi témák kerülnek elének:

- „És örömmel befogadta (Jézust)” – Zákus története (Lk 19,1–10)
- „Meghaltam, hogy Istennek éljek” (Gal 2,16–21)
- Félrekezelés vagy eredményes gyökerkezelés?
- Felelősségem önmagamért és a gyülekezetért
- „Hű voltál a kevesen” – Példázat a minákról (Lk 19,11–27)
- „Áldozatot vitt az Úrnak” – Kain és Ábel története (1Móz 4,1–13)

Részvételi díj: 7000 forint/két nap (az ágyneműt is tartalmazza). A jelentkezéseket kérjük az EKE Alapítvány címére – ekeal@freemail.hu – elküldeni, vagy az ekeal.lutheran.hu honlapon is be lehet jelentkezni.

HIRDETÉS

Böjti akció

„300 forint – neked egy csomag chips, neki egy hétre való étel ára... Merd jobbat tenni a világot!” Ezzel a felhívással fordul az Evangelikus Külmiszerei Egyesület (EKME) a böjti időszakban a gyülekezetek tagjaihoz, az evangélikus iskolák tanulóihoz, adománygyűjtő akciót hirdetve afrikai szegény sorsú gyermekek megsegítése céljából.

Az EKME támogatja:

- Nairoiban (Kenya) harminc szegény sorsú kisiskolás étkeztetését, és egyéni adományok közvetítésével segíti rászoruló diákok tanulmányait.
- A Kongói Evangelikus Egyház Tanganyika-tavi kerületében száz iskolás tanulási költségeit.

Kérjük, az összegyűlt adományokat küldjék húsvétig az EKME számlájára: 11711034-20804538.

Az EKME vezetősége

Videokonferenciát tartott az északi esperesi kar

Az Északi Egyházkerület Püspöki Hivatala első ízben szervezett videokonferenciát az egyházkerület hat esperesének részvételével. Az eddigi telekonferenciákhoz képest tehát az egyházkerület még modernebb megoldások útjára lépett. A február 9-ei egyórás megbeszélésen az egyházmegyei elnökségek tanácsát készítették elő a lelkes vezetőik.

Az új típusú megbeszélési forma számos előnyt rejt magában: költséghatékony, gyorsan megszervezhető (például egy doodle-os szavazással), bárhol részt lehet benne venni, ahol megvannak a technikai feltéte-

lek (számítógép, webkamera, Skype program, internet; tehát akár egy laptop is elegendő).

A kezdeményező *Fabiny Tamás* püspök mindezt ekképpen egészítette ki: „A tervezett videokonferenciák semmiképpen sem mennének a személyes találkozások rovására. Tehát a megyei elnökségek tanácsának üléseit természetesen a megszokott keretben tartanánk. A pogácsa helyett – amely már hozzátartozik egy-egy *face to face* találkozáshoz – igyekszünk gyümölcsöt adni.”

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON

Sikeres a templomi csend

Sikeresen bizonyult egy templomcsend-CD, vagyis az a csaknem néma „hanglemez”, amelyet egy brit templomban vettek fel, hogy az érte kapott összegből fizetni tudják az épület felújítását. A harmincperces felvétel Seafordban, a Szent Péter-templomban készült, a templom meg a 12. században.

A CD-n nem csak síri csend van: néha hallatszik egy templomi pad csikorgása, máskor léptek nesze, a háttérben pedig valahol távol a közlekedés zaja.

„Ha semmi se lenne a lemezen, az emberek elunhatnák” – idézte a brit

Metro újság *Roger Binget*, egy hetvennégy éves helybéli férfit, aki gyakran jár a Szent Péter-templomba. „Korunkban mindenki rohan, zajosan él. Az ember azonban néha szeret leülni, szereti élvezni egy kicsit a csendet és a nyugalmat” – mondta Bing, aki szerint lazulás végett vásárolják a CD-t.

A brit piacon kívül Németországban és Ausztriában szintén van rá igény, de még Ghánából is érkezett megrendelés. „Örülök, hogy ennyire népszerű a lemez. Templomunknak csodálatos minőségű a csendje” – mondta *Andrew Mayes* tiszteletes.

► Forrás: MTI

HIRDETÉS

Nyugdíjas papnék és papnők csendesnapja

Türelem – de meddig? címmel nyugdíjas papnék és papnők csendesnapjára kerül sor március 23-án 9.30–15.00 között a Budapest-Deák téri evangélikus gyülekezet nagyertermében. Az alkalmon *Gerőfi Gyuláné dr. Brebovsky Éva* és *Sefcsik Zoltán* lelkészek, valamint *Benczúr László* építész szolgál. Mindenkit szeretettel hívnak és várnak a szervezők.

Istentiszteleti rend • 2013. február 17.

Böjti 1. vasárnapja. Liturgikus szín: lila.

Lekció: Mt 4,1–11; 2Kor 6,1–10. Textus: Jób 1,8–22. Énekek: 275., 75.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) dr. Agod Anett; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; du. 6. dr. Agod Anett; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. 9. (úrv.); **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztójánovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv., összegyülekezés napja) dr. Orosz Gábor Viktor; du. 2. dr. Csányi Vilmos *Verseny a bőségszaruerért* című előadása; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstock M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyér, Közösségi Ház, Lóverseny tér 6.** du. 4. (missziói alkalom) Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovsky Éva; de. 11. (úrv.) Cselovszky Ferenc; du. 6. Gerőfiné dr. Brebovsky Éva; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol nyelvű, úrv.) Scott Ryll; de. 11. (úrv.) Pelikán András; **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. (úrv.) Románé Bolba Márta; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Románé Bolba Márta; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkőczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. fél 11. (úrv., zenés) dr. Blázy Árpád; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpád; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Blázy Árpád; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; du. 3. Keczkó Szilvia iktatása, végzi Bence Imre; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zuglói, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Fekete Gy. Viktor; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** de. fél 11. (úrv.) Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Nagyné Szeker Éva; **Rákocsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Darvas Anikó; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Darvas Anikó; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Deák László; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Deák László; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Soroksár, Otthon Közösségi Ház, Szt. u. 112.** du. 4. Győri János Sámuelné; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. (úrv.) dr. Lacknerné Puskás Sára.

Összeállította: BALLA MÁRIA

Jókedvű adakozók a Sztehlo-iskola bálján

► **Első jótékonyági bálját tartotta meg február 9-én a második tanévének félidejében járó Sztehlo Gábor Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium. A bállal olyan hagyományt kíván teremteni az intézmény, amely méltó a névadó evangélikus lelkészhez, akinek gyermekmentő tevékenysége és adakozó lelkülete jól ismert az utókor előtt. A pezsztentlőrinci iskola a rendezvény bevételéből szociális alapot kíván létrehozni nehézségi körülmények között élő diákok támogatására.**

Az összefogás nem előzmény nélküli. A tanárok tavaly észrevették, hogy egy tanuló kenyeret csempész ki a konyhából a kabátja zsebében. Kide-

gatója, *Kákay István* és a Pesti Egyházmegye esperese, *Győri Gábor*.

Sokszínű műsort láthattak az egybegyűltek az este során. A bál „öregdiák” díszvendége *Csepregi Éva* énekesnő volt. Az elődiskola, az 1993-ig *Steinmetz Miklós* nevet viselő gimnázium volt növendékének dalai nemcsak a nyár hangulatát hozták el a télbe, de felidéztek a szülők és tanárok ifjúságának éveit is...

Igazi kuriózumot is tartogattak a szervezők a vendégek számára. Az Atlanti-óceánt egyedül a világon elsőként átevező „világcsavargó”, *Rakonczai Gábor* hosszú évek után itt találkozott újra földrajztanárával, akinek sikerült különösen is örömteli meglepetést okozni a viszontlátással. (Mint megtudhattuk: az egyébként építész hajós decemberre tervezi ötödik átkelését planétánk második legnagyobb óceánján.)

mogyorókrém... *Sztehlo Gábor* „száznai alatt” a náci vézskorszak áldozatainak és a kommunista diktatúra üldözöttjeinek gyermekei egyaránt otthonra találhattak. A bálon részt vett *Merényi Zsuzsanna*, a Sztehlo-alapítvány elnöke, az iskola igazgatótanácsai tagja és *Weissmahr Zsuzsanna*, Sztehlo Gábor unokahúga is.

A *Boyzless Voice* kamara-énekegyüttes népdalokkal és gospelekkel örvendeztette meg a résztvevőket. A bálozók az 1920-as évek dzsessztáncával is megismerkedhettek. A charlestont először csak a tanárokból és diákokból álló tánckar ropta, majd egy kis rögtönzött tánczapat is tartottak a bátor jelentkezők számára. A táncos kedvének a *Simple* zenekar húzta tovább a talpalávalót.

Az elegáns díszbe öltöztetett Pestszentlőrinci Német Nemzetiségi Általános Iskola tornatermében a kö-

FOTÓ: GALAMBOS ADAM

rült, hogy sok diák érkezik üres hassal az iskolába, mivel szüleiknek nem telik a napi betevőre. Azóta rendszeresen osztanak – a pedagógusok és a beszállító cég hozzájárulásával – zsíros kenyeret az iskolában.

A múlt szombati jótékonyági bál köszöntésekkel kezdődött: *dr. Kalina Katalin*, az iskola igazgatója után a bál fővédnöke, *Gáncs Péter* elnök-püspök szólította meg az egybegyűltek. Pohárköszöntőt mondott egyházunk országos irodájának igaz-

Beszélgés keretében idézte fel emlékeit *D. Keveházi László* nyugalmazott evangélikus lelkész és *dr. Andrási Andor*, a Sztehlo-alapítvány alapító tagja. Az iskola névadója által létesített gyermekotthon egykori lakói – „Sztehlo-gyerekek” – érdekesként elmondták, hogy az Egyesült Államokból és Svájcól kaptak adományokat, így az éhezéstől az akkoriban hazánkban nem kapható „egzotikus” ételek mentették meg őket – mint például a szardínia és a sós

zel kétszáz résztvevő, a pedagógusok, a szülők, a diákok és a pezsztentlőrinc-pezsztentimrei gyülekezet tagjai családias hangulatban élvezték az együtt töltött időt. A bál bevételét növelő tombolajegyek gyorsan fogytak, a tombolatárgyaktól pedig roska-dozott az asztal.

A bál céljának eléréséhez – a szociális alap megteremtéséhez – a pedagógusok, a munkatársak, a szülők és a gyülekezet tagjai egyaránt adakoztak. ■ BALLA MÁRIA

HIRDETÉS

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Bárhoz vagyok, velem vannak a lapjaim.

WWW.DIGITALSTAND.HU

Olvassa az Evangélikus Élet digitális változatát!

Couchsurfing – az alternatív szálláskeresés

► **Manapság az internet tele van furcsa szolgáltatásokkal. Az egyik ilyen a „couchsurfing”. Az angolul kicsit is értő magyar összeráncolhatja szemöldökét a szó hallatán. Tessék? Valaki szörfölni akar a kanapémon? Nyersfordításban ugyanis ezt jelenti a kifejezés. Nos, ennyire azért nem szürreális a dolog. Ám ha szeretünk utazni, és nyitottak vagyunk a vendéglátás, a kapcsolatteremtés új formáira, ez a mi oldalunk.**

A site egy amerikai diáknak köszönhetően 2003 óta létezik. Izlandi tartózkodása során Casey Fenton szeretne volna jobban megismerni a szigetországot. Szállodákra azonban nem volt pénze, ezért mintegy ezerháromszáz e-mailt küldött szét ismeretlen helyi tanulóknak, remélve, hogy talál közöttük valakit, aki egy pár napra szívesen befogadja őt... Próbálkozását siker koronázta, és hazatérve megalapította a Couchsurfing internetes oldalt, melynek népszerűsége azóta egyre nő.

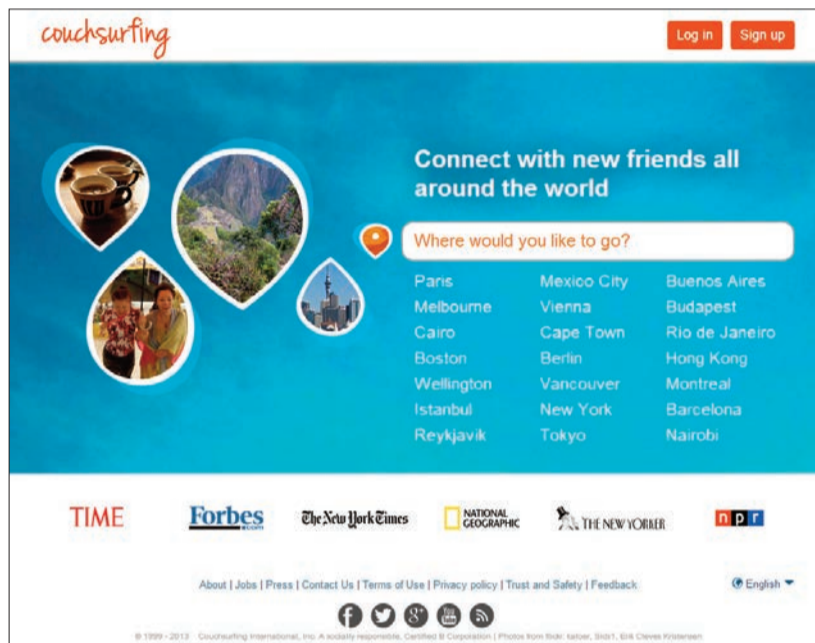
Egy közösségi portállal van tehát dolgunk, ahová azok tartoznak, akik még hisznek az emberi jóságban, abban, hogy a világ s benne ember-társaink nem ellenségeink. A couchsurfing lehetőséget kínál arra, hogy közeli vagy távoli tájakon élőkkal ismerkedjünk, lakásukon töltsünk néhány éjszakát, s hogy mások ugyanezt tegyék nálunk. Mindeközben megismertethetjük velük saját kultúránkat – vendéglátóink jóvoltából pedig betekintést nyerhetünk másokéba.

Az oldalon a világ bármely pontjáról ingyenesen regisztrálhatunk. Más közösségi oldalakhoz képest azonban itt sokkal több információt kérnek tőlünk. És minél többet árulunk el magunkról, annál valószínűbb, hogy hozzánk hasonlók bizalmát élvezhetjük, illetve hasonlók érdeklődnek felénk. Így például bátran mesélhetünk arról, mi az, ami különösen nagy hatást tett ránk, vagy azért mert láttuk (például a Niagara-vízesés), vagy azért, mert átéltek (megmászta a Mount Everest)... A szállást, illetve vendéglátót kereső utazók így jobban meg-

válogathatják, hogy az adott helyen kikkel szeretnék az idejüket tölteni.

(A Couchsurfing adatlapján keresztény hitünket is megvallhatjuk, még ha a „missziói parancs” jegyében elsősorban nem is a hozzánk hasonló Krisztus-követők számára kellene megnyitnunk otthonunkat... – A szerk.)

Ha egy Magyarországra látogató minket választ, azt az oldal üzenetküldő rendszerén keresztül tudatja velünk. Ekkor mi megnézzük az illető profilját, ahol vagy mint vendéglátóról, vagy mint mások által vendégül látottról olvashatunk róla referenciákat. Ezek alapján mérlegelhetünk, hogy elutasítjuk-e vagy elfogadjuk a jelentkezését.

Mindemellett persze sosem tudhatjuk pontosan, milyen lesz a személy, aki adott esetben másnap este tizenegy órakor a küszöbünkön fog állni. A legjobb, amit tehetünk, hogy nyitott szívvel várakozunk. Igaz, mondani könnyű, megtenni kicsit mégis nehéznek tűnhet.

Érdekes kérdéseket vet fel ez a vállalkozás. Elég bátrak vagyunk-e? Képesek vagyunk-e áldozatot hozni egy ismeretlen felebarátunk érdekében? Mindezeket megválaszolva közelebb kerülhetünk saját határaink megismeréséhez.

Én 2009-ben egy barátom javaslatára lettem részese az áramlatnak. Egyből a vendéglátás mellett döntöttem. Jómagam a közel hárommillió (!) tagból mindössze tizzel találko-

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

tam, de már jártak nálunk amerikaiak, görögök, norvégok. Legutóbb két fiatal éjszakai lány érkezett Budapestre. Hát igen, ebben a körben jellemző a vállalkozó szellem.

Vendégül látottként is remek tapasztalataim vannak. Egyszer egy berlini internetkávézóban tettem bejegyzést a telefonszámommal és egy felhívással, mely szerint ha vala-

„Mécses” Esztus emlékére

„Egy különleges, világoskékre pácolt koporsót állunk körül. Ez a koporsó gyönyörűen ki van festve. Akik Eszter családjához tartoztak, kicsik és nagyok, azok festették ki szívvel, virággal, mackóval, nappal, szépséges egyedi figurákkal. Gyakorlott kézzel vagy ügyetlenül. Olyan is volt köztük, aki azért tanult most rajzolni, hogy ő is fessen a koporsóra.

Andorka Eszter is megkérdezte valamikor a Názáretit: mit tegyek, hogy üdvözüljek? Mi az az életforma, az a pálya, amit nekem szántál, amin járva boldog lehetek, önmagam lehetek a földi életben, és ami felől majd megkérdezel engem odaát.

Nem a lecke felmondását kapta feleletül. Messze nem fért a szabványba, amit feleletül kapott. Kaphatott-e mást? Aligha. Hiszen azt hozta a génjeiben, azt hallotta a családi történetekben, azt látta apjanyja életében, hogy az ember felelős azért, hogy harmóniában legyenek a szavai és a tettei; a gondolatjai és a cselekedetei.”

Tíz évvel ezelőtt, 2003. március 14-én hangzottak el ezek a szavak Andorka Eszter – Esztus – koporsójánál. Tíz év hihetetlenül nagy idő. Halálának évfordulóján – február 16-án – családjá, barátai, ismerősei, egyháza, az őt szerető sokasága emlékezik rá.

Egy jelképes mécsesgyújtás erejéig e lap hasábjain is emlékezünk rá most és majd a tavasz folyamán... Esztusra, a harminchárom éves evangélikus lelkesítőre, teológiai doktoranduszra, a krisztusi szeretet hirdetőjére, aki bejárt egy következetes életutat, amely egyről szólt: hogy Krisztust követni nem a könnyebbik út, de számára más út nem létezett.

Elindult hittel, veszélyt nem latolgatva, azt téve, amit a másikért tenni tudott, aki bajban volt.

Ki volt Andorka Eszter? Lelki otthona a Deák téri evangélikus gyülekezet volt, közösségbe gyermek-bibliakörösként került. Szerette a templomot, az evangélikus egyházat mint közösséget és mint hitéletének keretét. Bár ha valaki, Eszter nem volt szabályosan leírható, keretek közé szorítható. Felnőttként – jóllehet érdeklődése és tehetsége folytán több tudományág is vonzotta – a hittudományi egyetem hallgatója, majd doktorandusza lett.

Tanárai, diákjai szemében szép jövő előtt álló teológusigéret. Egy fiatal, akire a lendületesség, a mosolygás, a kreativitás, a néha örülten vidám és vicces színű és stílusú ruhák, a jellegzetes szemüveg, amely mögül huncut mosollyal nézett, éppúgy jellemző volt, mint a Luther-kabát, a katedrán tartott előadás, a Márk evangéliumának kérdéseiről írandó disszertációhoz szükséges kutatás izgalma.

Otthonról a szellemi-lelki igényesség mellett a másokhoz való önzetlen odafordulás, a nyitottság, a nagyvonalúság, a mélyen gyökerező hit értékrendjét hozta.

Mindaz, amiért élt, nem múlt, nem múlhatott el: családjá, barátai, kollégái, egyháza őrzi emlékét, és az álom, amelyet álmódott, hisszük, megvalósul, és nevét viselve elindul az Esztus-ház.

Eszter hihetetlenül sokoldalú és gazdag, színes eredménye még barátai körében is csak részletekben, mozaikokban volt ismert... Rá emlékezünk a Kossuth rádió hullámhosszán február 18-án, 22.30-kor.

■ K. D.

HIRDETÉS

Táborozási lehetőség Nagyvelegen

Kedves Testvérek! A nagyvelegi Grünfeld Pál Evangélikus Vendégház (kastély) várja a táborozókat. A kastély igen csendes, békés helyen fekszik. Maga az épület, az udvar és a környék is remek programlehetőségeket kínál, ráadásul a sportpálya is csupán ötven méterre van a kastélytól. Rövid sétával a közeli erdő is elérhető, így minden adva van egy élményekkel teli hittantábor megszervezéséhez.

A kastélyban ötven főt tudunk elszállásolni, nagyobb létszám esetén sátrazni is lehet. Az előttünk álló nyárra még két szabad turnusunk van: június 23–29., illetve augusztus 12–16. Tavasszal viszont még sok szabad hétféje kiadó.

Érdeklődés és szállásfoglalás **Bence Győzőné**: tel.: +36/20/824-3055; e-mail: bencegyozo@gmail.com vagy <http://kastely.lutheran.hu/>.

Evangelikus szabadegyetem Budavárban

► **Ötödik alkalommal rendezték meg a Budavári Evangelikus Szabadegyetemet február 4-én. Patai Mihály, az Unicredit Bank elnökvézerigazgatója, a Magyar Bankszövetség korábbi elnöke A magyar bankrendszer helyzete címmel tartotta meg előadását. Az alkalom elején dr. Fabiny Tamás püspök a talentumok témához jól illő példázata (Mt 25-ben) alapján szólt Isten ígéjéről.**

Patai Mihály előadását két részre osztotta: egyrészt a magyar pénzügyi rendszer elmúlt húsz évét állította fókuszba, másrészt a bankolás történetének új fejezetéről beszélt.

A laikusok számára is jól értelmezhető grafikonok segítségével többek között arról szólt, hogy a Magyarországon működő nagyobb bankok és biztosítók mindegyike külföldi. A Budapesti Értéktőzsdé tulajdonosai 68%-ban (!) európai házak, a magyar vállalatok már 1995 óta az eurózónában működnek, tehát hiteleik 80%-a euróban van.

„A magyar pénzügyi szektor az elmúlt húsz évben szervesen beintegrálódott az európai biro-

dalomba” – fogalmazott az elnök. Ez többek között azt is jelenti, hogy a pénzügyi szektor európai beágyazottsága biztosítja a stabilitást, a tökélelmezést és likviditást; a pénzügyi szektor erős, és kész a reálszféra kiszolgálására. Csekély mennyiségben vannak a forinthitelek. Bármennyire kiábrándító is, ez ellen küzdeni már értelmetlen, az e területen zajló folyamatok megállíthatatlanok.

A 2008 végén betörő gazdasági világválság óta csökken a magyar gazdaság hitelvolumene. Növelni kellene a „vérvnyomást” a magyar gazdaságban, de jelenleg azt kell mondanunk, gazdaságunk „a következő egy-két évben biztosan nem fog növekedni”. 2008 októbere óta a vállalati hitelezés Magyarországon 20%-kal csökkent, míg például Bulgáriában, Lengyelországban vagy Romániában 15%-kal növekedett. A kérdésre, hogy a magyar ember miért fizet 6%-os kamatot a nyugati 3%-kal szemben, a válasz igen fájdalmas: „A magyar állam eleve 3% kockázatú.”

Az előadás **Széchenyi Istvántól** vett idézettel zárult: „A hitel híja szinte minden mozgást elakaszt.” Tehát bankok nélkül nincs működő gazdaság...

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON
Evangelikus.hu

AJÁNDÉKOZZON EVANGÉLIKUS ÉLETET!

Megrendelőlap

Ezennel megrendelem az *Evangelikus Életet*

negyed évre: 3575 forintért fél évre: 7150 forintért egy évre: 14 300 forintért

Megrendelő neve és címe:

Kézbesítési név és cím:

(ajándék előfizetés esetén)

A fenti előfizetési díjak belföldre (illetve Románia és Szlovákia területén) érvényesek!

Kérjük, a szelvényt NYOMTATOTT NAGYBETŰKKEL töltsd ki, és küldd vissza az alábbi címre: **Evangelikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.**

(A borítékra szíveskedjék ráírni: „Előfizetés”)

A szelvényt az 1/486-1195-ös faxszámra is elküldheti.

Kérjük, hogy esetleges kérdéseivel, az előfizetéssel kapcsolatos problémáival keresse szerkesztőségünket az 1/317-1108-as vagy a 20/824-5519-es telefonszámon. Előfizetéssel kapcsolatos e-mailjét az elofizetes@evelet.hu címre küldheti el.

HÍREK, HIRDETÉSEK

HIRDETÉS

A Csillaghegyi Evangélikus Egyházközség szeretettel hívja híveit és barátait február 17-én a békásmegyeri templomba (1038 Budapest, Mező u. 12.) az összegyülekezés napjára. Délelőtt 10 órakor az istentiszteleten **Orosz Gábor Viktor** prédikál. Délben közös ebédre várjuk vendégeinket. 14 órakor *Verseny a bőségszaruért* címmel **Csányi Vilmos** etológus tart előadást. Az alkalomra a belépés ingyenes, önkéntes adományokat azonban jó szívvel fogadunk.

HIRDETÉS

Hangverseny a budahegyvidéki evangélikus templomban
A *Nehéz Fiúk* tubakvartett hangversenye február 24-én, vasárnap 18 órakor lesz a budahegyvidéki evangélikus templomban (XII., Kék Golyó u. 17.). A műsorban reneszánsz kompozíciók után magyar szerzők (*Erkel Ferenc, Liszt Ferenc, Kodály Zoltán*) műveinek átiratai következnek, az estét népdalfeldolgozások zárják. (A kvartett nemrég elkészült CD-jének anyagából válogatunk.)

Az együttes tagjai: **Adamik Gábor** (euphonium), **Kelemen Tamás** (euphonium), **Török József** (F-tuba), **Jens Christian Clausen** (Esz-tuba).
A belépés díjtalan, adományokat köszönettel fogadunk.

HIRDETÉS

EKME-közgyűlés és külmisziói nap

Az Evangélikus Külmisziói Egyesület (EKME) *Merd jobbá tenni a világot!* címmel rendezi meg közgyűlését és külmisziói napját február 23-án, szombaton 10 és 16 óra között a Budapest-Deák téri evangélikus gyülekezet nagytermében (1052 Budapest, Deák tér 4.).

Áhítatot tart **Szeverényi János** evangélikus országos missziói lelkész. Előadást tart **dr. Dobos Ágoston** békésszentandrás református lelképásztor *Isten csodálatos missziói terve a genezistől a jelenéséig* címmel. Kenyéből hazatérve beszámolót tart **Bálintné Kis Beáta** és **Bálint Zoltán** az országban végzett missziói szolgálatukról.

Minden érdeklődőt szeretettel hívunk és várunk.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (február 17.)

Hogyan követhetném el ezt a nagy gonoszságot, vétkezve az Isten ellen?! 1Móz 39,9c (Zsid 12,1b; Mt 4,1–11; Zsid 4,14–16; Zsolt 63) Ma sokan nem értik József viselkedését, amiért nemet mond Potifárné közeledésére. Nem mérlegeli a viszony kínálta lehetőségeket és az elutasítás várható következményeit, mert erkölcsi értékrendje és hitbéli alapja szilárd. Nem élhet vissza ura bizalmával, és nem veheti semmibe az Úr törvényét... Vajon amikor emberi kapcsolatainkban vagy munkánkban tisztességtelen dologra csábítanak, mi hogyan reagálunk? Készek vagyunk-e Istenhez ragaszkodva a helyes úton maradni, vagy egyéni érdekeinkért bármire hajlandók vagyunk?

Hétfő (február 18.)

Nem késlekedik az Úr az ígérettel, amint egyesek gondolják, hanem türelmes hozzátok, mert nem azt akarja, hogy némelyek elveszenek, hanem azt, hogy mindenki megtérjen. 2Pt 3,9 (Zsolt 83,2–3; 1Jn 3,7–11/12; Lk 10,1–16) Az első keresztyének Jézus közeli visszatérésére számítottak, és várták azt a boldogságot, amelyben a földi lét küzdelmei után Isten közelében részük lehet. Ahogy múlt az idő, egyre türelmetlenebbek lettek. Az apostol szerint az Úr azért nem jött el, mert lehetőséget kínál mindenkinek a megtérésre... Feszít-e bennünket a vágy, hogy végre az Úrral legyünk, vagy jól berendezkedtünk a földi létre? Halljuk-e a megtérésre hívó szót?

Kedd (február 19.)

Hiszen apraja-nagyja mind nyereszkedésre adta magát, prófétája, papja mind hamisságot művel. Népem romlását úgy gyógyítják, hogy könnyelműen mondogatják: Békesség, békesség! – de nincs békesség! Jer 6,13–14 (2Kor 8,21; Jób 1,1–22; Lk 10,17–24) Tragikus, ha egy nép a pusztulás felé rohan, és ha a vezetők úgy tesznek, mintha minden rendben lenne. Isten népe elhagyta Urát, a bűn útjára lépett, és a próféták, papok is rossz példát mutatnak. Jeremiás ezért félt szeretettel prófétát, és lerántja a leplet a hazugságokról... Mi a helyzet a mai egyházzal? Merjük-e néven nevezve a bűnököt, merünk-e Isten elé borulni, vagy mi is hamis biztonságérzetbe ringatjuk a ránk bízottakat?

Szerda (február 20.)

Jézus pedig látva hitüket, így szólt a bénához: „Ember, megbocsáttattak a te bűneid.” Lk 5,20 (Ézs 57,16a; 1Kor 10,9–13; Lk 10,25–37) Nem nehéz elképzelni, milyen helyzetben van a béna. Betegsége ólomsúlyal nehezedik rá, s képtelen az önálló életre. Fájdalma, tehetetlensége és kiszolgáltatottsága nyilvánvaló. Kézzelfogható segítségre van szüksége. Akik – még a tetőt is megbontva – Jézus elé viszik, a talpra állítás csodájában reménykednek. S a csoda megtörténik, de először nem a test, hanem a lélek gyógyul, amikor Jézus bűnbocsánatot hirdet... Felismerjük-e nyomorúságunk igazi okát, vagy testi problémáink miatt nem vesszük észre, hogy lelkünknek is Jézus gyógyító jelenlétére van szüksége?

Csütörtök (február 21.)

Jézus által vigyük Isten elé a dicsőtés áldozatát mindenkor, azaz nevéről valást tévő ajkaink gyümölcsét. Zsid 13,15 (Zsolt 34,3; Jak 4,1–10; Lk 10,38–42) A *Zsidókhöz írt levél* szerzője – tekintettel a címzetten vallási hátterére – sokszor ószövetségi kifejezésekkel magyarázza a keresztyén tanítást. Itt a kultusz fontos elemét, az áldozatok bemutatását használja illusztrációként, amely átértékelődött, miután Jézus önmagát adta értünk váltságul. Nincs szükség arra, hogy állatot áldozunk bűneinkért, szükséges azonban, hogy dicsőtés és bizonyoságtévő magatartással járuljunk Isten elé... Dicsőítjük-e őt mindenkor, vagy vallásos gyakorlatunkkal elintéztünk tekintjük az Istennel való kapcsolatot?

Péntek (február 22.)

Krisztus szabadságra szabadított meg minket, álljatok meg tehát szilárdan, és ne engedjétek magatokat újra a szolgaság igájába fogni. Gal 5,1 (Zsolt 124,7; Zsid 2,11–18; Lk 11,1–4) A zsidó vallásosság alapvetően a mózesi törvények betartására irányul, Jézus azonban az üdvösséget kiérdemelni képtelen embernek a kegyelem evangéliumát hozta el. Amikor zsidó származású keresztyének a cselekedetek általi megigazolást emlegetik, Pál a krisztusi szabadságban való megmaradásra buzdít... Ragaszkodunk-e erősen a kegyelemhez, vagy újra bízni kezdünk saját erőfeszítéseinkben?

Szombat (február 23.)

Ha vízen kelsz át, én veled vagyok, és ha folyókon, azok nem sodornak el. Ha tűzben jársz, nem perzselődsz meg, a láng nem éget meg. Ézs 43,2 (Róm 8,31b; Jel 20,1–6; Lk 11,5–13) Ézsaiás próféta Isten gondoskodó jelenlétét és szabadító ígéretét hirdeti a fogságban lévő népnek, amely meg is tapasztalta, hogy az Úr a legnagyobb veszélyek között is megtartja... Bízunk-e Istenben a kritikus időszakokban, vagy úgy érezzük, hogy ezek csak szép szavak, és úgysem segít rajtunk senki a kilátástalan helyzetekben?

■ HULEJ ENIKŐ

Tisztelt Olvasóink! E lapszámunk néhány oldalát – rajtunk kívül álló okokból – korrektúrázás nélkül voltunk kénytelenek a nyomdába küldeni. Az emiatt esetlegesen előforduló hibáért szíves elnézésüket kérjük. – A szerk.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból február 17-étől február 24-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>8.00 / Civil Rádió (Budapest) Középhátvéd (református magazin)</p> <p>8.30 / Régió Rádió 1485 – AM 1485 kHz Lélekhangoló. Az Evangélikus Rádiómisszió műsora</p> <p>9.10 / Duna Tv Hagyaték. Házasság Isten és ember előtt</p> <p>10.30 / M1 Református magazin</p> <p>10.55 / M1 Evangélikus ifjúsági műsor</p> <p>11.05 / M1 Útmutató</p> <p>Márkus Mihály-portré</p> <p>14.05 / Lánchíd Rádió (Budapest) Hitvilág (vallási magazin)</p> <p>20.50 / Duna Tv Mephisto (magyar-osztrák-német filmdráma, 1981)</p>	<p>9.30 / Duna Tv Élő egyház (vallási híradó)</p> <p>10.00 / Duna Tv Isten kezében</p> <p>13.23 / Bartók rádió Virágh András játszik a budai Szent Antal-templom orgonáján</p> <p>14.05 / Kossuth rádió Arcvonások. Körmeny Petra evangélikus lelkész</p> <p>20.45 / Duna Tv Adjátok vissza a hegyeimet! (magyar dokumentumfilm) (118')</p> <p>20.55 / Duna World A nap vendége</p> <p>Balázs Péter színművész</p> <p>23.00 / Rádió 17 (Budapest) Lélekhangoló</p> <p>Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (on-line adás: www.radio17.hu)</p>	<p>13.45 / Bartók rádió Bartók Béla XXV. nemzetközi kórusverseny 2012</p> <p>A Lautitia gyermekkar énekel</p> <p>18.00 / Bartók rádió Összhang</p> <p>Kassa zenei élete</p> <p>19.45 / Kossuth rádió Csigahéj. Részletek Gryllus Vilmos lemezéről</p> <p>20.00 / Corvinus Rádió (Sopron) Lélekhangoló. Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (on-line adás: www.corvinusradio.hu)</p> <p>20.00 / Duna World Hazajáró</p> <p>Sóvidéki dombság – Hegyre szűrt falvak között</p> <p>21.05 / Duna Tv Fényes csillag (angol–ausztrál játékfilm, 2008) (100')</p>	<p>8.35 / Duna Tv Határtalanul magyar</p> <p>250 éves a székely határőrőség</p> <p>13.30 / Kossuth rádió „Tebened bízunk eleitől fogva...”</p> <p>A református egyház félélorája</p> <p>14.06 / Kossuth rádió Arcvonások. Horváth Anna-mária mentálhigiénikus, művészterapeuta</p> <p>19.55 / Duna Tv Glóbusz (magyar tévéfilmsorozat)</p> <p>20.00 / Pax Tv Az ember tragédiája. Az Evangélium Színház előadása</p> <p>21.05 / Duna Tv Első a szerelem (amerikai játékfilm, 2005) (100')</p> <p>22.55 / M1 Történetek a nagyvilágból (nemzetközi riportmagazin)</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>10.10 / Duna Tv Kerek és lépések (magyar ismeretterjesztő sorozat)</p> <p>Egy nap a Hortobágyon</p> <p>11.05 / Kossuth rádió Vendég a háznál</p> <p>Gyerekekről – felnőtteknek</p> <p>16.00 / Duna Tv Hitvallók és ügynők – Az igazság szabaddá tesz benneteket... (magyar dokumentumfilm-sorozat)</p> <p>Emberhalászkok</p> <p>20.15 / M1 Álmodozni mindig lehet (francia filmvígjáték, 1990)</p> <p>21.10 / Duna Tv Álmodozások kora (magyar játékfilm, 1964)</p> <p>21.25 / Bartók rádió Sztárparádé. Benne: Domenico Scarlatti: Laetatus sum</p> <p>23.25 / M1 Rejtélyes XX. század</p>	<p>10.15 / Duna Tv Balatoni utazás (magyar ismeretterjesztő sorozat)</p> <p>A kultúra tava</p> <p>11.25 / Agnus Rádió (Kolozsvár) Lélekhangoló. Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (on-line adás: www.agnusradio.ro)</p> <p>14.00 / Bartók rádió A hét zeneszerzője: Felix Mendelssohn-Bartholdy</p> <p>Benne: V. (Reformáció) szimfónia</p> <p>19.35 / Bartók rádió Perényi Miklós (gordonka) és Schiff András (zongora) hangversenye</p> <p>20.00 / Duna World Hazajáró</p> <p>Magas-Tátra</p> <p>22.40 / M1 Jack és Jill (amerikai-kanadai film, 2008)</p>	<p>9.30 / Rádió 17 (Budapest) Lélekhangoló. Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (on-line adás: www.radio17.hu)</p> <p>14.15 / Duna Tv Hagyaték</p> <p>Magyar vértanúk</p> <p>18.30 / Kossuth rádió Regényes történelem</p> <p>Szent Imre herceg vadászbalesete</p> <p>18.30 / Bartók rádió Kapcsoljuk a New York-i Metropolitan</p> <p>Bizet: Carmen</p> <p>20.15 / M1 A dal</p> <p>1. középdöntő</p> <p>21.15 / Duna Tv Egy éjszaka a királlyal (amerikai játékfilm, 2006) (118')</p> <p>23.30 / Duna Tv Törzsasztal. Egyházi élet a Kárpát-medencében</p>	<p>8.00 / Civil Rádió (Budapest) Lélekhangoló. Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (on-line adás: www.civilradio.hu)</p> <p>9.30 / Duna Tv Akadálytalanul</p> <p>A Vakok Intézete</p> <p>10.00 / Duna Tv Lyukasóra (irodalmi műsor)</p> <p>10.50 / Mezzo Tv Haydn: A teremtés (oratórium)</p> <p>11.10 / M1 Evangélikus ifjúsági műsor</p> <p>11.40 / M1 Zsinagógák</p> <p>A siratófal és Qumrán</p> <p>15.05 / Bartók rádió Jubilato Deo. Évszázadok egyházi muzsikája</p> <p>21.00 / Duna Tv Csillagosok, katonák (magyar játékfilm, 1967) (83')</p>

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evangelikusélet.hu • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu.

Előfizetés: előfizetes@evelet.hu • Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108, 20/824-5519; fax: 1/486-1195.

Szerkesztési titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.ball@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).

Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).

Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). Tördelőszerkesztő: Károly György Tamás (evelet@kgyt.hu). Munkatárs: Kinyik Anita (kinyik.anita@lutheran.hu). Rovatvezetők: dr. Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kende@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghegyi@lutheran.hu). Szerkesztőbizottság: Adámi Mária, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Horváth-Hegyi Áron, Kende K. Péter, Kiss Miklós, Orosz Gábor Viktor, Pröhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518;

fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kende@lutheran.hu). Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán. Árúsítja a kiadó. Terjeszti a MediaLOG Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a MédiaLOG ingyenes telefonszámán: +36-80/106-000 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 1033-1302.

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrizzük meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor zárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdeteseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

